

ЗАДАНИЕ

**За изменение на ЛОВНОСТОПАНСКИ ПЛАН
НА ТП „ДГС ХАСКОВО“**

ОБЛАСТ ХАСКОВО

ЮИДП - гр. Сливен

РДГ - гр. Кърджали

Утвърдил.

/инж. Васил Василев/

Председател на УС на НЛРС-СЛРБ

Съгласувал:..

/Желязко Живаков/

Председател на ЛРД „Хасково“-гр. Хасково

Изработил: Ловоустроител:..

/инж. Петър Янакиев/

УВОД

Настоящото задание е разработено по реда на Наредба №18 от 7.10. 2015 г. За инвентаризация и планиране в горските територии:

Раздел VIII - Задание за изработване на план за ловно стопански дейности.

Раздел XI - Ред за приемане, утвърждаване и изменение на плана за ловностопански дейности.

Приложение № 30 към чл. 117, ал. 2 и чл. 124, ал. 1 - Задание за изработване на план за ловностопанските дейности.

Във връзка с чл. 8 на Закона за лова и опазване на дивеча и чл. 9з на Правилника за прилагане на закона за лова и опазване на дивеча.

Предмет на настоящото задание е проектиране на възпроизводствен двор - част от база за интензивно стопанисване на дивеча (БИСД) за елен лопатар в ловностопанския район на ловна дружина (ЛР на ЛД) Пчелари, определен със Заповед №РД 46-1427/20.07.2001 г. на МЗГ. ЛР на ЛД Пчелари попада в района на дейност на ТП ДГС Хасково, ЮИДП - гр. Сливен и РДГ - гр. Кърджали. В него попада землището на с. Пчелари, община Стамболово.

Изменението на ловностопанския план е инициатирано съвместно от „Ловно-рибарско дружество Хасково” – гр. Хасково, съвместно с Национално ловно-рибарско сдружение „Съюз на ловците и риболовците в България“, във връзка с изпълнение на дейностите по процедура BG16M10P002-3.016 „Мерки за подобряване на природозащитното състояние на птици“ на оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“, по проект ИСУН № BG16M10P002-3.016-0001 „Подобряване природозащитното състояние на черния лешояд (*Aegypius monachus*), чрез изпълнение на мерки от Плана за действие за вида“, по договор ИСУН № BG16M10P002-3.016-0001-C01 и АДБФП № Д - 34- 2/ 27.02.2020 г.

След утвърждаването си, изменението на ловностопанския план представлява неразделна част от ловностопанския план на ТП ДГС Хасково и има срок до края на срока на дейност на самият план.

Глава I Площ на териториите, обект на промяна плана за ловностопански дейности.

Мястото и големината на възпроизводствения двор са определени в „Доклад от предварително проучване за избор на места за изграждане на четири ловностопански съоръжения за развъждане и разселване на елен лопатар (*Dama dama* L. 1758)“ с автори Емилиян Стойнов и Христо Пешев, в изпълнение на договор № Д- ППВФ – 9 /30.06. 2020 г., сключен между Национално ловно-рибарско сдружение „Съюз на ловците и риболовците в България“, с ЕИК 121229811 и Сдружение „Фонд за дивата флора и фауна“, ЕИК/Булстат 101523620, на основание чл. 10 от Постановление № 160 от 1 юли 2016 г. на Министерския съвет /наричано по-долу за краткост „ПМС № 160/01.07.2016 г.“/ и утвърден от Васил Станке Василев – председател на УС на НЛРС - СЛРБ на 08.06.2020 г. Протокол от 08.06.2020 г. към

Заповед № 3-ППВФ-8/26.05.2020 г. за избор на ИЗПЪЛНИТЕЛ с публична покана за изпълнение на услуга с предмет: "Провеждане на предварителни проучвания по проект „Подобряване природозащитното състояние на черния лешояд (*Aegypius monachus*), чрез изпълнение на мерки от Плана за действие за вида“ - по Обособена позиция № 2 – "Провеждане на предварителни проучвания – избор на места за изграждане на четири ловностопански съоръжения за отглеждане и разселване на елен лопатар", по проект ИСУН № BG16M1OP002-3.016-0001 „Подобряване природозащитното състояние на черния лешояд (*Aegypius monachus*), чрез изпълнение на мерки от Плана за действие за вида", по договор ИСУН № BG16M1OP002-3.016-0001-C01 и АДФП № Д – 34- 2/ 27.02.2020 г. по Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“

Площта на ЛР на ЛД Пчелари, определен със Заповед №РД 46-1427/20.07.2001 г., по действащия ловностопански план е разпределена както следва:

Горски територии	2252.3 ха
Извън ГТ	1716.5 ха
Недивечопригодна ГТ	1.0 ха
Недивечопригодна изв. ГТ	1.4 ха
Общо ЛР на ЛД Пчелари	3968.8 ха
Дивечопригодна площ	3966.4 ха

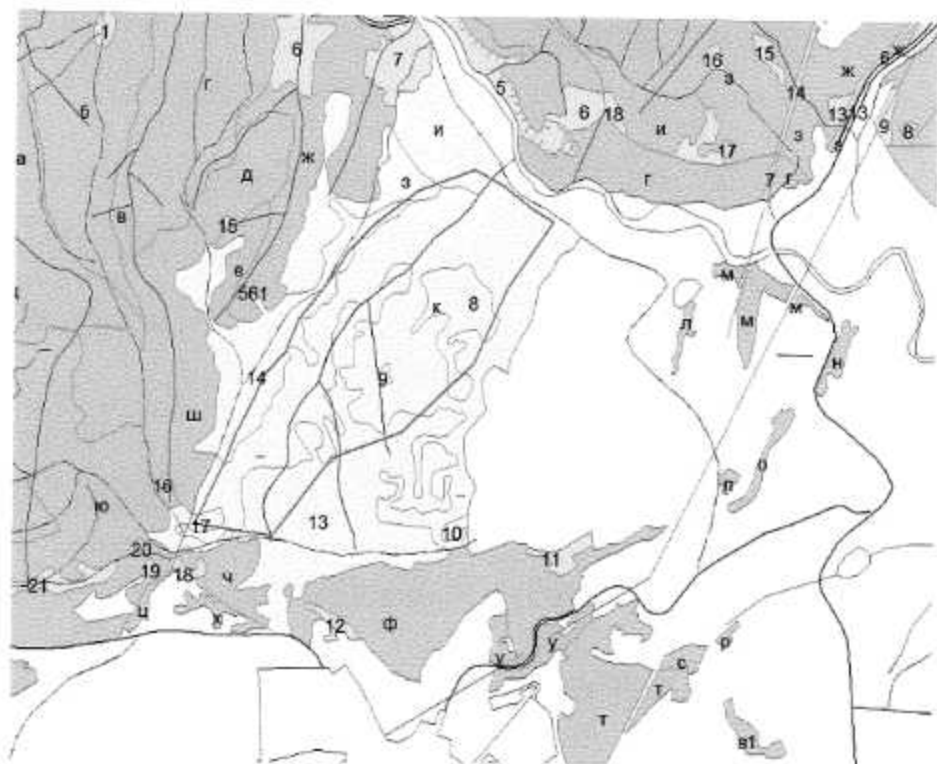
Първа фаза на проекта предлага обща площ на възпроизводствения двор 30.0 ха.

Контурът на бъдещата ограда да бъде прецизиран на терен. Окончателната площ, формата и дължината на оградата да бъдат изчислени с промяната на ловностопанския план, след залагане на терена.

Да бъде приложен координатен регистър на външната ограда.

Извадка – скица от актуална горска карта

Ориентировъчното разположение по Фаза-1 – 30.4ха Отд. 561-з, и, к, 8, 9, 10, 13, 14, 17;

Защитени територии и ограничения

Мост Арда (Код в регистъра: BG0002071) - Категория: 33 по директивата за птиците

Документи за обявяване: Заповед No.РД-784 от 29.10.2008 г., бр. 104/2008 на Държавен вестник 2-1-2071-784-2008

Цели на обявяване:

1. Опазване и поддържане на местообитанията на посочените в т. 2 видове птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние;
2. Възстановяване на местообитания на видове птици по т. 2, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние.

Предмет на опазване (видове и местообитания):

1. Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 3 от ЗБР: Малък корморан (*Phalacrocorax pygmaeus*), Малък воден бик (*Ixobrychus minutus*), Голяма бяла чапла (*Egretta alba*), Черен щъркел (*Ciconia nigra*), Бял щъркел (*Ciconia ciconia*), Орел рибар (*Pandion haliaetus*), Осояд (*Pernis apivorus*), Черна каня (*Milvus migrans*), Египетски лешояд (*Neophron percnopterus*), Черен лешояд (*Aegypius monachus*), Орел змияр (*Circus gallicus*), Тръстиков блатар (*Circus aeruginosus*), Полски блатар (*Circus cyaneus*), Степен блатар (*Circus macrourus*), Малък креслив орел (*Aquila pomarina*), Скален орел (*Aquila chrysaetos*), Малък орел (*Hieraetus pennatus*), Късопръст ястреб (*Accipiter brevipes*), Белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*), Царски орел (*Aquila heliaca*), Белошнпа ветрушка (*Falco naumanni*), Вечерна ветрушка (*Falco vespertinus*), Сокол скитник (*Falco peregrinus*), Лещарка (*Bonasa bonasia*), Турилик (*Burhinus oedipnemus*), Бухал (*Bubo bubo*), Козодой (*Caprimulgus europaeus*), Земеродно рибарче (*Alcedo atthis*), Синявица (*Coracias garrulus*), Сив кълвач (*Picus canus*), Черен кълвач (*Dryocopus martius*), Среден пъстър кълвач (*Dendrocopos medius*), Сирийски пъстър кълвач (*Dendrocopos syriacus*), Горска чучулига (*Lullula arborea*), Полска бърница (*Anthus campestris*), Червеногърба сврачка (*Lanius collurio*), Черночела сврачка (*Lanius minor*), Белочела сврачка (*Lanius nubicus*), Ястребогушо коприварче (*Sylvia nisoria*), Голям маслинов присмехульник (*Hippolais olivetorum*), Градинска овесарка (*Emberiza hortulana*);
2. Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 4 от ЗБР: Малък гмурец (*Tachybaptus ruficollis*), Голям корморан (*Phalacrocorax carbo*), Сива чапла (*Ardea cinerea*), Ням лебед (*Cygnus olor*), Голям ястреб (*Accipiter gentilis*), Малък ястреб (*Accipiter nisus*), Обикновен мишелов (*Buteo buteo*),

Черношипа ветрушка (Керкенец) (*Falco tinnunculus*), Сокол орко (*Falco subbuteo*), Воден дърдавец (*Rallus aquaticus*), Зеленоножка (*Gallinula chloropus*), Речен дъждосвирец (*Charadrius dubius*), Пчелояд (*Merops apiaster*), Брегова лястовица (*Riparia riparia*).

Режим на дейности:

1. Забранява се премахването на характеристики на ландшафта (синори, единични и групи дървета) при ползването на земеделските земи като такива;
2. Забранява се залесяването на ливади, пасища и мери, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения;
3. Забранява се използването на пестициди и минерални торове в пасища и ливади.

Родопи - Източни (Код в регистъра: BG0001032) - Категория: 33 по директивата за местообитанията

Документи за обявяване: Решение No.122 от 02.03.2007 г., бр. 21/2007 на Държавен вестник 2-2-1032-122-2007

Документи за промяна: Промяна в площта - увеличаване с Решение No.811 от 16.11.2010 г., бр. 96/2010 на Държавен вестник

Промяната на ловностопанския план да бъде съобразена с режимите на дейности на защитените територии в които попада съоръжението

Глава II Досегашно стопанисване

ЛР на ЛД Пчелари попада в района на дейност на ТП ДГС Хасково, ЮИДП - гр. Сливен и РДГ - гр. Кърджали. Предоставен за стопанисване на ловно сдружение ЛД „ЛРС Хасково“ – гр. Хасково. В момента се стопанисва по ловностопански план от 2014 г.

Глава III Планиране на мероприятия

Основни насоки на планирането

Основното направление за стопанисване на дивеча във възпроизводствения двор да бъде дивечоразвъдната дейност и селския с цел производство на **елен лопатар** и последващото му разселване на свобода с цел създаване и подобряване на свободна и трайно обитаваща популация от този вид. Да бъде използван високопланински метод на ловоустройство – проектиране на част от база за интензивно стопанисване на дивеча (БИСД).

Ловностопански мероприятия

Проектирането да бъде извършено на основание чл.8 (2) на ППЗЛОД и в съответствие с изискванията на Наредба 18 на МЗХГ от 7.10.2015 г. При работата да бъдат използвани данните за земеделски и горски територии от действащия ловностопанския план. Данните за фуражната база и дивечовите запаси да бъдат актуални към годината на изработване на плана.

Главен вид дивеч да бъде елен лопатар. Допустимият запас, половото съотношение и управлението на запаса да бъдат избрани с цел максимално производство на индивиди.

Да бъде проверено бонитирането на площта и при нужда да бъде извършено на ново.

Да бъдат проектирани карантинен/ изолационен двор и други биотехнически съоръжения и ловностопански мероприятия.

Да бъдат проектирани и биотехнически съоръжения на свобода – на оградата с цел ограничаване на миграцията на разселените индивиди.

Ловностопанските мероприятия да бъдат определени съвместно с лицата стопанисващи дивеча, като се имат предвид препоръчаните мероприятия от фаза-I на Проекта.

Фуражна база да бъде определена в територии държавна собственост - горски и при нужда - земеделски. При друг вид собственост да се изисква договор за стопанисване на земята.

Мероприятията в защитените територии и зони да бъдат съобразени с ограничителните им режими.

Да бъде изготвена количествено-стойностна сметка за предвидените биотехнически съоръжения и проектираната фуражна база.

Да бъде изготвена оценка на ефекта от изграждане на възпроизводствения двор.

Ловностопанският план да бъде изработен в 5 екземпляра - за Изпълнителна агенция по горите, за РДГ - гр. Кърджали, за ЮИДП - гр. Сливен, за ТП ДГС Хасково" и за инвеститора.

Глава IV Съдържание на ловностопанския план

Съдържанието на ловностопанския план (обяснителна записка и картен материал), да бъде съобразено с Приложение №36 към чл.132 на Наредба 18 на МЗХГ от 7.10.2015 г.

Конкретното съдържание на изменението на ловностопанския план да съдържа само промените и всички промени в таблиците, приложенията и картния материал на ТП ДГС Хасково, както и текстова част обясняваща всички функции и дейности в съоръжението.

Глава V Срокове за планиране

Проектирането на оградата да бъде извършено във възможно най-кратък срок, след утвърждаване на настоящето задание.

Проектът по който се предвижда възпроизводствения двор има срок за завършване на дейностите 28 месеца, но не по късно от 27.08.2023 г.

Всички промени влизат в сила с утвърждаване на изменението на ловностопанския план и са валидни до края на неговото действие. До тогава, територията се стопанисва по действащия ловностопански план.

Глава VI Обем и видове дейности

Проектирането да бъде извършено за сметка на Проекта, по договор с лицензиран ловоустроител. Всички срокове и обема работа се регламентират с този договор

Приложения:

1. Съгласуване на Заданието с ТП ДГС Хасково
2. Съгласуване на Заданието с РДГ – гр. Кърджали
3. Съгласуване на Заданието с ЮИДП – гр. Сливен
4. Становище от МОСВ
5. Извадка от договора на автора на заданието.
6. Удостоверение за лесовъдска практика на автора на заданието
7. Заповед за обособяване на ловностопанския район
8. Договор за стопанисване на ЛР на ЛД Главаци между ТП "ДГС Враца" и ЛД „ЛРС Враца“
9. Доклад на тема "Провеждане на предварителни проучвания – избор на места за изграждане на четири ловностопански съоръжения за отглеждане и разселване на елен лопатар"
10. Протокол за утвърждаване на Доклад на тема "Провеждане на предварителни проучвания – избор на места за изграждане на четири ловностопански съоръжения за отглеждане и разселване на елен лопатар"
11. Съгласувателни протоколи със собствениците на имоти попадащи във възпроизводствения двор

Ловоустроител:

/инж. П. Янакиев/

тел. 0887 602 029

e-mail: yanakiev@gmail.com

ДОГОВОР

за предоставяне на стопанисването на дивеча на ловните сдружения по чл.30 от Закона за лова и опазването на дивеча

Днес, 07.08.2009г. на основание на чл.29, ал.8 от ППЗЛОД и Заповед 491/09.04.2009г. на Председателя на Държавна агенция по горите се сключи настоящият договор между:

1. Държавно горско стопанство-Хасково, със седалище и адрес на управление гр.Хасково бул."Г.С.Раковски" №6, БУЛСТАТ 000880216, представлявано от инж.Делчо Иванов Попов – Директор, наричано за краткост **ВЪЗЛОЖИТЕЛ**, от една страна и

2. Сдружение с обществено полезна дейност "Ловно-рибарско дружество – Хасково", регистрирано по ф.д. №11/2001г. седалище и адрес на представлявано от А за краткост **ИЗПЪЛНИТЕЛ**, от друга страна се сключи настоящия договор при следните условия:

1. ПРЕДМЕТ И СРОК НА ДОГОВОРА

1.1. ВЪЗЛОЖИТЕЛЯТ възлага, а ИЗПЪЛНИТЕЛЯТ приема да извършва стопанисването и ползването на дивеча в следните ловностопански райони:

Ловностопански район	С определени площ и граници, съгласно Заповед № ...
ЛСР Нова надежда	РД 46-1427/20.07.2001г.
ЛСР Александрово	РД 46-1427/20.07.2001г.
ЛСР Узунджово	РД 46-1427/20.07.2001г.
ЛСР Динево	РД 46-1427/20.07.2001г.
ЛСР Родопи	РД 46-1427/20.07.2001г.
ЛСР Криво поле	РД 46-1427/20.07.2001г.
ЛСР Елена	РД 46-1427/20.07.2001г.
ЛСР Корен	РД 49-225/10.11.2003г.
ЛСР Тънково	РД 46-1427/20.07.2001г.
ЛСР Силен	РД 46-1427/20.07.2001г.
ЛСР Пчелари	РД 46-1427/20.07.2001г.
ЛСР Долно Ботево	РД 46-1427/20.07.2001г.
ЛСР Стамболово	РД 49-225/10.11.2003г.
ЛСР Царева поляна	РД 46-1427/20.07.2001г.
ЛСР Жълти бряг	РД 46-1427/20.07.2001г.
ЛСР Книжовник	РД 46-1427/20.07.2001г.
ЛСР Малеве	РД 46-1427/20.07.2001г.
ЛСР Стамболийски	РД 46-1427/20.07.2001г.
ЛСР Войводово	РД 46-1427/20.07.2001г.
ЛСР Мандра	РД 46-1427/20.07.2001г.
ЛСР Николово	РД 46-1427/20.07.2001г.
ЛСР Стойково	РД 46-1427/20.07.2001г.
ЛСР Въгларово	РД 46-1427/20.07.2001г.
ЛСР Сираково	РД 46-1427/20.07.2001г.

ЛСР Караманци	РД 46-1813/18.12.2001г.
ЛСР Сърница	РД 46-1813/18.12.2001г.
ЛСР Минерални бани	РД 46-1427/20.07.2001г.
ЛСР Сусам	РД 46-1427/20.07.2001г.
ЛСР Гарваново	РД 46-1427/20.07.2001г.
ЛСР Гергьовден	РД 46-1427/20.07.2001г.
ЛСР Кенана	РД 46-1427/20.07.2001г.
ЛСР Идимирли	РД 46-1427/20.07.2001г.
ЛСР ДЗС	РД 46-1427/20.07.2001г.
ЛСР Тракиец	РД 46-1427/20.07.2001г.
ЛСР Конуш	РД 46-1427/20.07.2001г.

попадащи в района на дейност на Сдружение "Ловно-рибарско дружество – Хасково", определен със Заповед № 381/08.07.2009г. на Председателя на УС на НЛРС "СЛРБ", на територията на ДГС-Хасково.

1.2.Срокът на договора е до 07.08.2024 година (съгласно чл.45 ал.1 от ППЗЛОД, срока на договора е 15 години).

II. ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ВЪЗЛОЖИТЕЛЯ

2.1. Да предостави на ИЗПЪЛНИТЕЛЯ актуален ловоустройствен проект с приложения картен материал на ловно стопанските райони по точки 1.1, а при липса на такъв да предостави информация по чл. 29, 29, ал.5 т.т.1, 2, 3 и 4 от ППЗЛОД. За предоставените документи се съставя двустранен приемателно – предавателен протокол.

2.2. Да контролира и одобрява таксацията на дивеча в предоставените ловно стопански райони и да отразява резултатите в протокол изготвен по образец.

2.3. Да одобрява плановете за ползване на разселен дивеч в предоставените ловно стопански райони.

2.4. Да одобрява и контролира изпълнението на "Програма за стопанисване и развитие на дивечовите запаси" за всеки един от предоставените ловно стопански райони и да отрази резултатите в протокол изготвен по образец.

2.5. Да предоставя своевременно разрешителни за отстрел, съобразно утвърдения план за ползване на отделните видове дивеч, а също така и разрешителни за отстрел на мигриращите видове.

2.6. Да контролира изпълнението на годишния план за ползване на всички видове дивеч (включително улова на жив дивеч за разселване и износ).

2.7. Да контролира събирането и разходването на годишните вноски за стопанисване и ползване на дивеча съгласно изискванията на чл.65, чл.65а, чл.65б и чл.65в от ППЗЛОД.

2.8. Да осъществява охрана на дивеча и контрол при ползването.

2.9. Да осигури безвъзмездно площи от Държавния горски фонд за изграждане на специализирана фуражна база.

III. ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ИЗПЪЛНИТЕЛЯ

3.1. Да извърши таксация на дивеча по график, одобрен от ВЪЗЛОЖИТЕЛЯ.

3.2. Да изготвя проекта – плановете за ползване на едър, местен дребен дивеч и хищници, съгласно изискванията на чл. 63, ал.1 и 2 от ППЗЛОД и да прави предложения за промяна при възникнали обстоятелства.

3.3. Да заплати дължимите годишни вноски за стопанисване и ползване на дивеча съгласно изискванията на чл. 65, чл. 65а, чл. 65б, и чл. 65в на ППЗЛОД.

3.4.Ежегодно да разработва "Програма за стопанисване и развитие на дивечовите запаси" за всеки един от предоставените ловностопански райони, съобразена с изискванията на ловоустройствения проект и действащите нормативни документи, в срок до 15 май на текущата година.

3.5.Да обезпечи изпълнението на "Програма за стопанисване и развитие на дивечовите запаси" за всеки един от предоставените ловностопански райони.

3.6.Да организира и осъществи стопанисването на дивеча в съответствие с изискванията на чл.37 ал.1 от ЗЛОД, ПГЗЛОД и действащия Ловоустройствен проект.

3.7.Да опазва и охранява дивеча в предоставените ловностопански райони.

IV. ПРЕКРАТЯВАНЕ НА ДОГОВОРА

4.1.Настоящият договор се прекратява:

4.1.1.с изтичане на срока му;

4.1.2.при прекратяване дейността на една от страните по договора;

4.1.3.по взаимно съгласие на страните;

4.1.4.при констатирани нарушения по чл.30 от ЗЛОД.

4.2.В случаите по т.4.1.4, договорът се прекратява с едномесечно писмено предизвестие от директора на ДГС (ДЛС), отправено към лицето, което представлява сдружението.

V. САНКЦИИ

5.1.При забава на плащания по настоящия договор, неизправната страна дължи на изправната неустойка в размер на законната лихва.

5.2.При неизпълнение на договорните задължения от страна на ИЗПЪЛНИТЕЛЯ директора на ДГС (ДЛС), по предложение на Комисията по ловно стопанство, Съвета по лова към РДГ или на Управителния съвет на ловното сдружение по чл.30 и чл.31 от ЗЛОД, със заповед забранява ползването на дивеча в съответния ловностопански район за срок до две години.

VI. ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

6.1.Настоящият договор влиза в сила от датата на неговото подписване.

6.2.Възникналите спорове относно тълкуването на настоящия договор се решават чрез преговори и взаимно съгласие между страните, а когато това липсва, спорът се решава от компетентния съд.

6.3.За неуредените случаи в настоящия договор се прилагат разпоредбите на българското законодателство.

6.4.Настоящият договор може да бъде изменян само по взаимно съгласие между страните, изразено в писмена форма.

6.5.Подписаните предварително приемателно – предавателни протоколи за предоставяне на ЛУП, ежегодно разработваните и одобрявани "Програми за стопанисване и развитие на дивечовите запаси", както и протоколи за изпълнението им, са неразделна част от настоящия договор.

Настоящият договор се изготви в два еднообразни екземпляра - по един за всяка от страните.

ВЪЗЛОЖИТЕЛ:

ДГС-Хасково

(инж. Д. Попов – Директор)

ИЗПЪЛНИТЕЛ:

"ЛРД-Хасково"

(А. Гогов – Председател)

МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО, ХРАНИТЕ И ГОРИТЕ
"ЮГОИЗТОЧНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ" ДП ГР. СЛИВЕН
ТП "ДЪРЖАВНО ГОРСКО СТОПАНСТВО ХАСКОВО"

ИВХ. № 15-22-115

гр. Хасково, 16.06.2021 г.

ДО:

Г-Н ПЕТЪР ЯНАКИЕВ

ЛОВОУСТРОИТЕЛ

e-mail: yanakiev@gmail.com, тел: 0887 602 029

КОПИЕ ДО:

Г-Н ЖЕЛЯЗКО ЖИВАКОВ

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА

„ЛОВНО-РИБАРСКО ДРУЖЕСТВО ХАСКОВО“ ГР. ХАСКОВО

Относно: Задание за изработване на ловно стопанска програма за
изменение на ловно стопанския план на ТП "ДГС Хасково"

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ЯНАКИЕВ,

С настоящето Ви уведомяваме, че съгласуваме изпратеното от Вас Задание за изработване на ловно стопанска програма за изменение на ловно стопанския план на ТП "ДГС Хасково" във връзка с проектиране на възпроизводствен двор за елен-лопатар в ловно стопанския район на с. Пчелари. Не възразяваме относно така изготвеното задание и проектирането следва да се извърши при спазването на всички изисквания на Закона за лова и опазване на дивеча и Правилника за прилагане на закона за лова и опазване на дивеча.

инж. Любомир Илиев

Директор на ТП "ДГС Хасково"

МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО, ХРАНИТЕ И ГОРИТЕ
ИЗПЪЛНИТЕЛНА АГЕНЦИЯ ПО ГОРИТЕ

РЕГИОНАЛНА ДИРЕКЦИЯ ПО ГОРИТЕ - КЪРДЖАЛИ

гр. Кърджали, ул. "Васил Левски" №2, п.код 6600, тел. 0361/63430, 63431; e-mail: rugkarjali@iag.bg

☒ Възстановим подпис

X РДГ06-3265 - 17.06.2021

РЕГ. НОМЕР

РДГ КЪРДЖАЛИ

Подписано от: OZHANAN OZHENAL YUSEIN

Г-Н ВАСИЛ ВАСИЛЕВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ
НА УС НА НЛРС „СЛРБ“
ГР. СОФИЯ
Бул. "Витоша" № 31-33,

Г-Н ЖЕЛЯЗКО ЖИВАКОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ
НА УС НА „ЛРД-ХАСКОВО“
ГР. ХАСКОВО
Ул. "Русе" № 25

Относно : Задание за ловностопанска програма за изменение на ловностопански
план на ТП „ДГС-Хасково“ за проектиране на възпроизводствен двор –
част от БИСД за елен лопатар в ЛСР на ловна дружина „Пчелари“.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ВАСИЛЕВ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ЖИВАКОВ,

Във връзка с постъпило в РДГ-Кърджали писмо с рег. № РДГ 06-32-01/11.06.2021
год. от ловеустроителя инж. Петър Янакиев, СЪГЛАСУВАМЕ горесцитираното изменение
на ловностопанския план на ТП „ДГС-Хасково“.

☒ Възстановим подпис

X инж. Юлиан Кехайов

ИНЖ. ЮЛИАН КЕХАЙОВ

ДИРЕКТОР РДГ КЪРДЖАЛИ

Подписано от: YULYAN STOYANOV KENAYOV

СС/ДГС

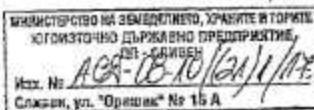

МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО, ХРАНИТЕ И ГОРИТЕ
ЮГОИЗТОЧНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ - СЛИВЕН

гр.Сливен, ул."Орешак" № 15а, тел.044/ 62 29 21, факс 044/ 62 20 77

Отдел „Ловно стопанство, стрателни дейност и охрана“ - тел:0886438563; e-mail:
p.penev@mbbox.contact.bg

ДО: Г-н Петър Янакиев
Ловоустроител
e-mail: yanakievpr@gmail.com
тел: 0887 602 029

Уважаеми г-н Янакиев,

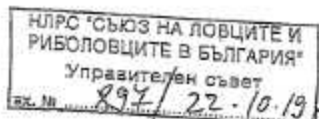
С настоящето Ви уведомяваме, че съгласуваме изпратеното от Вас Задание за проектиране за изменение на ловностопанския план на ТП ДГС Хасково във връзка с проектиране на възпроизводствен двор за елен-лопатар в ловностопанския район на с.Пчелари. Нямаме нищо против така изготвеното задание и разчитаме, проектирането да се извърши при спазването на всички изисквания на Закона за лова и опазване на дивеча и Правилника за прилагане на закона за лова и опазване на дивеча.

Надяваме се да сме били полезни.

НП

Директор
Иван Д. Ралев

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

Изх. № НСЗП-516/22.10.2019 г.

ДО
Г-Н ВАСИЛ ВАСИЛЕВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
УПРАВИТЕЛНИЯ СЪВЕТ
НА НАЦИОНАЛНО ЛОВНО-
РИБАРСКО СДРУЖЕНИЕ
„СЪЮЗ НА ЛОВЦИТЕ И
РИБОЛОВЦИТЕ В БЪЛГАРИЯ“

На Ваш № 268/30.09.2019 г.

Относно: Проект за „Подобряване природозащитното състояние на Черния лешояд (*Aegypius monachus*), чрез изпълнение на мерки от плана за действие за вида“ от Национално ловно-рибарско сдружение „Съюз на ловците и риболовците в България“ (НЛРС-СЛРБ)

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ВАСИЛЕВ,

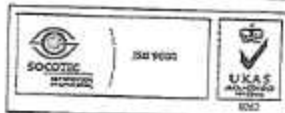
Във връзка с внесено с вх. № НСЗП-516/02.10.2019 г. на МОСВ уведомление по чл. 10, ал. 1 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони (Наредбата за ОС, обн., ДВ, бр. 73/2007 г., изм. и доп.) за горещитиран проект, предвид чл. 6а, т. 1, буква „а“ от същата наредба и Заповед № РД-503/21.07.2017 г. на министъра на околната среда и водите, Ви уведомяваме следното:

Проектът на НЛРС-СЛРБ за „Подобряване природозащитното състояние на Черния лешояд (*Aegypius monachus*), чрез изпълнение на мерки от плана за действие за вида“ попада в обхвата на чл. 2, ал. 2 от Наредбата за ОС.

Проектът е изготвен във връзка с участие на НЛРС-СЛРБ в процедура BG16M1OP002-3.016 „Мерки за подобряване на природозащитното състояние на птици“, приоритетна ос „Натура 2000 и биоразнообразие“ на Оперативна програма „Околна среда 2014 – 2020 г.“.

Проектното предложение обхваща територията на цялата страна в рамките на определени защитени зони за опазване на дивите птици от мрежата Натура 2000.

Основната цел на проектното предложение е подобряване на природозащитното състояние на Черния лешояд (*Aegypius monachus*), чрез изпълнение на мерки от плана за

София, 1000, бул. „Кн. Мария Луиза“ 22

Тел: +359(2) 940 6259, Факс: +359(2) 986 25 33

действието за вида, като се гарантира опазването на индивидите, които се срещат на територията на страната, увеличаване на числеността и възстановяване на гнездящата популация.

Периодът на изпълнение на проекта е 40 (четиридесет) месеца от пролетта на 2020 г. Предмет на проектното предложение са следните дейности с основните етапи за тяхното изпълнение:

Дейност 1: Разширяване на мрежата от площадки за подхранване на лешояди в страната, чрез изграждане на нови площадки в целевите райони:

Дейността е насочена към изпълнение на Мярка 7.1.1.4 „Разширяване на мрежата от площадки за подхранване на лешояди в страната“ от плана за действие на черния лешояд (*Aegyrus melanochus*). В рамките на дейността се предвижда да бъде разширена съществуващата мрежа от площадки за подхранване на лешояди, като за целта бъдат изградени 7 нови площадки на територията на следните защитени зони за опазване на дивите птици: BG0002002 „Западен Балкан“, BG0002044 „Камчийска планина“, BG0002038 „Провадийско – Роякско плато“, BG0002063 „Западни Родопи“, BG0002126 „Пирин - буфер“, BG0002013 „Студен кладенец“, BG0002071 „Мост Арда“ и като резервен вариант е определена BG0002040 „Странджа“. Конкретните местоположения на площадките ще се уточнят след извършване на детайлни предварителни проучвания.

Дейност 2: Осигуряване естествена хранителна база на лешоядите в целевите райони:

Дейността е насочена към изпълнение на Мярка 7.1.2.5 „Изясняване статута на алпийския козирог и елена лопатар, като автохтонни за България, възстановяване на едър копитен дивеч и повишаване контрола на браконьерските практики (отстрел, примки и т. н.)“ от плана за действие на черния лешояд (*Aegyrus melanochus*).

В рамките на дейността се предвижда провеждане на научни изследвания, относно изясняване статута на елена лопатар, като автохтоно за България, както и последващи действия по възстановяване популацията му. Дейността ще бъде осъществена в следните защитени зони: BG0002053 „Врачански Балкан“, BG0002058 „Сините камъни - Гребенец“, BG0002126 „Пирин - буфер“, BG0002071 „Мост Арда“ и BG0000496 „Рилски манастир“.

Дейност 3: Изолиране на опасни електропреносни стълбове:

Дейността е насочена в изпълнение на Мярка 7.1.2.11 „Изолиране на опасни електропреносни стълбове и предотвратяване инсталирането на нови опасни трасета в районите на повторно въвеждане на черния лешояд“ от Плана за действие.

В рамките на дейността ще бъдат идентифицирани особено опасните части от електропроводите на територията на целевите райони, след което ще се пристъпи към тяхното обезопасяване. В рамките на дейността на определени стълбове ще бъдат монтирани изолатори в комплект с три проводника и дивертори за електропроводи.

Дейност 4: Подобряване условията на гнездене в целевите райони, чрез поставяне на изкуствени гнезда:

Дейността е насочена в изпълнение на Мярка 7.1.2.3 „Подобряване на условията за гнездене, чрез поставяне на изкуствени гнезда“ от плана за действие. В рамките на дейността в целевите райони (зоните по дейности 1 и 2) ще бъдат проучени и установени места – конкретни дървета или скали, на които ще бъдат изградени изкуствени гнезда.

Така описаните дейности категорично не могат да бъдат отнесени към някоя от позициите на Приложения № 1 и № 2 на Закона за опазване на околната среда (ЗООС), като предвид насочеността и съдържанието на заложените дейности не се очаква значително въздействие върху околната среда при прилагането им. В тази връзка няма основания за конкретното проектно предложение да бъде провеждана процедура по реда на глава шеста от ЗООС.

Направената проверка за допустимост по смисъла на чл. 12, ал. 2 и ал. 4 от Наредбата за ОС показва, че разглежданият проект е допустим при съобразяване на произтичащите от него планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с:

- режимите на защитените територии, определени със ЗЗТ, заповедите за обявяването им и с утвърдените планове за управлението им;
- режимите на защитените зони, определени със заповедите по чл. 12, ал. 6 от ЗБР.

С оглед гореспоменатото, отчитайки местоположението, обема, характера и времетраенето на предвидените в обхвата на проекта дейности, както и че с изпълнението им ще се постигне подобряване на природозащитното състояние на целеви природни местообитания считам, че при реализацията им няма вероятност от отрицателно въздействие върху защитени зони.

В тази връзка, на основание чл. 2, ал. 2 от Наредбата за ОС Ви уведомявам, че за така заявеният Проект за „Подобряване природозащитното състояние на Черния лешийо (Aegypius monachus), чрез изпълнение на мерки от плана за действие за вида“ от Национално ловно-рибарско сдружение „Съюз на ловците и риболовците в България“ (НЛРС-СЛРБ) преденката на компетентния орган е, че не е необходимо провеждане на процедура по реда на Глава втора от Наредбата за ОС.

Настоящото писмо се отнася само за заявените в проекта дейности и не отменя необходимостта от получаване на съгласувания или разрешителни, предвидени в други закони и подзаконови нормативни актове, както и съгласуването на произтичащите от проекта бъдещи инвестиционни предложения.

При всички случаи на промяна в заявените в проекта дейности или на някоя от обстоятелствата, при които е издадено настоящото писмо, възложителят е длъжен да уведоми незабавно компетентния орган за промените.

КРАСИМИР ЖИВКОВ

Заместник-министър на околната среда

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И
ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ

МИНИСТЕРСТВО НА
ОКОЛНА СРЕДА

Вярно с оригинала

ДОГОВОР

№ Д-ПШФ-14 /06.04.2021 г.

Днес, 06.04.2021 г., в гр. София, между:

1. **НАЦИОНАЛНО ЛОВНО-РИБАРСКО СДРУЖЕНИЕ „СЪЮЗ НА ЛОВЦИТЕ И РИБОЛОВЦИТЕ В БЪЛГАРИЯ“, ЕИК 121229811**, със седалище и адрес на управление: гр. София, бул. „Витоша“ № 31-33, представлявано от Васил Станке Василев - председател на Управителния съвет и Боряна Кирилова Борисова – главен счетоводител към Управителния съвет, наричано по-долу за краткост **ВЪЗЛОЖИТЕЛ**, от една страна,

и

2. **ПЕТЪР МИТКОВ ЯНАКИЕВ**,

ИЗПЪЛНИТЕЛ, от друга страна,

(ВЪЗЛОЖИТЕЛЯТ и ИЗПЪЛНИТЕЛЯТ наричани заедно „Страните“, а всеки от тях поотделно „Страна“);

на основание чл. 10 от Постановление № 160 от 1 юли 2016 г. на Министерския съвет /наричано по-долу за краткост „ПМС № 160 / 01.07.2016 г.“/ и утвърден от Председателя на УС на НЛРС-СЛРБ Васил Василев на 31.03.2021 г. протокол от 31.03.2021 г. към

Стр. | 1

www.eufunds.bg

Проект: Подобряване природозащитното състояние на черния лешояд (*Aegypius monachus*), чрез изпълнение на мерки от Плана за действие за вида, финансиран от Оперативна програма „Околна среда“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейските структурни и инвестиционни фондове

чрез преговори, а при непостигане на съгласие – спорът ще се отнася за решаване от компетентния български съд.

Екземпляри

Чл. 37. Този Договор е изготвен и подписан в 2 (два) еднообразни екземпляра – по един за всяка от Страните.

Приложения:

Чл. 38. Към този Договор се прилагат и са неразделна част от него следните приложения:

1. Приложение № 1 – Техническо задание;
2. Приложение № 2 – Оферта.

ВЪЗЛОЖИТЕЛ

Васил

ИЗПЪЛНИТЕЛ:

Доротея Ангелова
Доротея
Гл. счетоводител

МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ХРАНИТЕ
ИЗПЪЛНИТЕЛНА АГЕНЦИЯ ПО ГОРИТЕ

УДОСТОВЕРЕНИЕ

№ 930-1 / 05.01.2012 г.

Вярно с оригинал

Изпълнителна агенция по горите, на основание чл. 235 от Закона за горите (Обн. ДВ. бр.19 от 8 Март 2011 година)

РЕГИСТРИРА

ПЕТЪР МИТКОВ ЯНАКИЕВ

в публичния регистър на физически лица за упражняване на лесовъдска практика за следните дейности:

Планиране и организация на дейностите по залесяване.

Маркиране на насаждения, предвидени за сеч.

Изработване на задания за горскостопански планове и програми и за инвентаризация на горските територии.

Изработване на горскостопански планове и програми и инвентаризация на горски територии.

Изработване на задания и проекти, планове и програми за защита срещу ерозия и порои и за биологична рекултивация на нарушени терени.

Планиране и организация на добива на дървесина.

Планиране и организация на добива на недървесни горски продукти.

Изработване на проекти за горски автомобилни пътища и съоръжения към тях.

Дата на връчване

23.01.2012

ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР
(ин)

ЗАПОВЕД

№. РА 46-1427

София, 20.07.....2001 г.

На основание чл. 7, ал. 5 от Закона за лов и опазване на дивеча и предложението на началника на Национално управление по горите, внесено с докладна записка с изх. №. 93-Т-136/10.07.2001 г. на Национално управление по горите.

НАРЕЖДАМ

1. Определям границите на следните ловностапански райони в района на дейност на ДЛ "Хасково"

1. Ловностапански район Войводово

С обща площ 2356.2 ха, в това число ГФ-121.0 ха, ССФ-2235.2 ха.

С граници:

Север-Посока изток от пресечната точка на землишните граници на селата Войводово, Конуш и гр. Хасково по Бальски дере пресича асфалтов път между гр. Хасково и гр. Кърджали до яз. Бальски.

Изток-Посока юг по дерето, черен път минаващ през ССФ първото дере от Манастир за Малево до ЖП-линията.

Юг-Посока запад по дерето, по черен път минаващ през ССФ и пресичащ р. Харманлийска до асфалтов път между селата Войводово и Орлово, по него за Орловския птицекомбинат до далекопровода.

Запад-Посока север по далекопровода по чения път минаващ през ССФ пресичащ р. Харманлийска, асфалтов път между с. Конуш и гр. Хасково по билната част на ССФ до началната точка.

В така описаните граници попадат отделни-243ч, 296ч, VII-п от ГФ.

1. Ловностапански район Марийно

С обща площ 2369.3 ха, в това число ГФ-111.2 ха, ССФ-2258.1 ха.

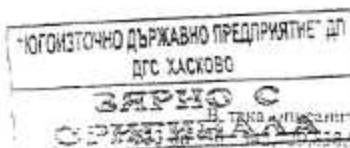
С граници:

Изток-Посока юг от пресечната точка на землишните граници на селата Длъгисво, Марицлери, Зравен и Узунджа дере, моста на с. Бряст, реката, стария р-к Надежда, Еле дере, покрай ф-ка Химик, Хлебозавода до новия мост на р. Марица.

Юг-Посока запад срещу течението на р. Марица до Сарь дере.

Запад-Посока север по Сарь дере, ЖП линията, черен път минаващ през местността "Долен бозалък", Идмирлийска река до началната точка

В така описаните граници попадат отделни-61ч, 62.63ч, 807ч, от ГФ.

попартът за изпълнение на работи и горите: 336, 337, 338, 339 ч., 342, 343, 344, 346, от 349 до 365, от

1. Ловностапански район Сопен

С обща площ 6060.6 ха. в това число ГФ-3263.2 ха., ССФ-2797.4 ха.

С граници:

Север-Посока изток от пресечната точка на землищните граници на с.Половец гр.Кърджали покрай отдели 938,939,357,358,359,360,342,336,335 до м.Бакаджика.

Изток-Посока юг по границата с ДЛ Харманли до пресичането с р.Арда.

Юг-Посока запад по границата с ДЛ Крумовград до пресечната точка на землищните граници на селата Долно Черковице, Рабово и ДЛ Крумовград.

Запад-Посока север по черен път минаващ през ССФ, асфалтов път между селата Долно Черковице и Маджари, по Блок дере, Стиво дере, по черен път минаващ през отдал 553 през стената на извирата, през отдал 555, пресича асфалтов път между селата Светослав и Пътичково, достига Сухия дол и по границата с ДЛ Кърджали до началната точка.

В така описаните граници попадат отдели-от 537 до 541, от 543 до 553, 554 ч., от 562 до 587, 588 ч., 613 ч., 614, 944, 945, XVII и XXIX-а дялове от ГФ.

1. Ловностапански район Пчелари

С обща площ 3875.9 ха. в това число ГФ-2116.2 ха., ССФ-1759.7 ха.

С граници:

Север-Посока изток от пресечната точка на землищните граници на с.Пътичково, с.Светослав и ДЛ гр.Кърджали пресича асфалтовия път Пътичково-Светослав, по черен път, минаващ през отдал 555, през извирната стена, отдал 553 по Стиво дере, по Блок дере до моста на асфалтов път Маджари-Пчелари.

Изток-Посока юг Блок дере асфалтов път Маджари-Долно Черковице по черен път през ССФ до р.Арда.

Юг-Посока запад границата с ДЛ гр.Крумовград.

Запад-Посока север границата с ДЛ гр.Кърджали.

В така описаните граници попадат отдели-554 ч., 555 ч., 556, 557, 558, 559, 560, 561, 588, 589 ч., 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 613 ч., 841 и XXVI пасищен дял.

1. Ловностапански район Трактец

С обща площ 1843.1 ха. в това число ГФ-91.1 ха., ССФ-1752.0 ха.

С граници:

Север-Посока изток от пресечната точка между асфалтов път между гр.Хасково и кв.Болхрово IV-ти стопански двор и дерето по южната част на покрайнините на гр.Хасково до асфалтов път между гр.Хасково и гр.Кърджали.

Изток-Посока юг по асфалтов път между гр.Хасково и гр.Кърджали до пресичането му с Балъкли дере.

Юг-Посока запад срещу течението на Балъкли дере, черен път минаващ южно на отдал 85, 86, 87, до северната част на отдал 247.

Запад-Посока север черен път минаващ през ССФ до начална точка.

В така описаните граници попадат отдели-82 ч., 85, 86, 87 от ГФ.

Ловностапански район Трактец

С обща площ 2249.8 ха. в това число ГФ - 765.9 ха. и ССФ - 1483.9 ха.

Граници:

Север - Посока изток. От пресечната точка на землищните граници на селата, Трактец, Виларово и Долно Сираково по черен път явяващ се северна граница на отдал 236, по Вилгизарски дол, по стената на из.Виларово, по черен път до дерето на V-ти пас. дял.

Изток - посока юг по дерето на V-ти пас. дял, по черен път явяващ се граница на отдал 925, асфалтов път свързващ селата Трактец и Коенци, пресича Хризмилейска река, по южната граница на отдал 257, до м.Тополова гора, по черен път минаващ покрай отдал 256 до пресечната точка на землищните граници на селата Гълъбец, Тетето и Колен.

Юг - Посока запад по черен път минаващ покрай западната граница на отдал 256, по южната граница на отдал 260, пресича из.Трактец, през отдал 821, достига пресечната точка на землищните граници на селата Трактец, Николово и Долно Сираково.

Запад - Посока север по черен път минаващ покрай старите лозя, Вълча поляна до начална точка.

В така описаните граници попадат следните отдели: от 234 до 239, от 256 до 260 от ГФ.

Доклад

от предварително проучване за избор на места за изграждане на четири ловностопански съоръжения за рязвъждане и разселване на елен лопатар (*Dama dama* L. 1758)

Емиллия Стойнов и Христо Пешев

Фонд за дивата флора и фауна

www.fwff.org

по проект ИСУН № BG16M1OP002-3.016-0001 „Подобряване природозащитното състояние на червения лешояд (*Accipiter melanoleucos*), чрез изпълнение на мерки от Плана за действие за вид”, по договор ИСУН № BG16M1OP002-3.016-0001-С01 и АЛБОП № П – 34-2/ 27.02.2020 г. по Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.”, сфинансиран от Европейския съюз чрез Европейските структурни и инвестиционни фондове.

Доклад от проведени предварителни проучвания за избор на места за изграждане на четири ловностопански съоръжения за отглеждане и разселване на елен лопатар

Договор за услуга възложена от НЛРС-СЛРБ на Фонд за дивата флора и фауна с предмет "Провеждане на предварителни проучвания по проект "Подобряване природозащитното състояние на черния леший (Aegurus topachius), чрез изпълнение на мерки от Плана за действие за вида" по Обособена позиция № 2 – "Провеждане на предварителни проучвания – избор на места за изграждане на четири ловностопански съоръжения за отглеждане и разселване на елен лопатар", по проект ИСУН № BG16M1OP002-3.016-0001 „Подобряване природозащитното състояние на черния леший (Aegurus topachius), чрез изпълнение на мерки от Плана за действие за вида“, по договор ИСУН № BG16M1OP002-3.016-0001-С01 и АДЕФП № Д – 34- 2/ 27.02.2020 г. по Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“, съфинансиран от Европейския съюз чрез Европейските структурни и инвестиционни фондове.

Съдържание

Списък на изпитваните съоръжения - Стр. 4

1. Увод - Стр. 5

2. Материали и методи - Стр. 10

3. Резултати и обсъждане - Стр. 15

3.1. BG0002053 „Врачански Балкан“ - Стр. 15

3.1.1. Ограничения за възпроизводствено, адаптивно и развояване на един ловен ловен ловен (ОВАРЕЛ) „Мътинца“, част от природен парк „Сините валежи“, ТП „ДГС Враца“, РДГ „Берковица“ - Стр. 15

3.1.1.1. Идентифициране на подходящо местообитание „Дъбови гори върху бадан и сухи почви“ „Смесени широколистни гори“ - предложения за изграждане на ОВАРЕЛ „Мътинца“ - Стр. 15

3.1.1.2. Проучване на собствеността на терените - Стр. 17

3.1.1.3. Определяне на среден бонитет за един ловен ловен - Стр. 19

3.1.1.4. Проучване на близост до колони лещови - Стр. 20

3.1.1.5. Проучване на естествена хранителна база за един ловен ловен и съпоставяемост подлес - Стр. 20

3.1.1.6. Проучване на открити пространства, които предоставят естествена хранителна база, както и се подходящи места за скитовища на един ловен ловен - Стр. 21

3.1.1.7. Проучване на воденосточни - Стр. 24

3.1.1.8. Проучване на достъпност и проходимост - Стр. 24

3.1.1.9. Проучване на фактори на безопасност - ловни, туризъм, пътна инфраструктура и др. - Стр. 25

3.1.1.10. Проучване на възможностите за разполагане на праведните съоръжения; и предложение на схема на ловеностанските съоръжения - Стр. 25

3.1.1.11. Координатен регистър на предложението на ОВАРЕЛ „Мътинца“ - Стр. 26

3.1.1.12. Ренкиране и бонитет от проучваната територия във BG0002053 „Врачански Балкан“ - Стр. 26

3.2. BG0002126 „Пирин буфер“ - Стр. 27

3.2.1. Ограничения за възпроизводствено, адаптивно и развояване на един ловен ловен (ОВАРЕЛ) „Бресница“, част от ПЛРС Бресница, ТП „ДГС Гоце Делчев“, РДГ „Благовестград“ - Стр. 27

3.2.1.1. Идентифициране на подходящо местообитание „Дъбови гори върху бадан и сухи почви“ „Смесени широколистни гори“ - предложения за изграждане на ОВАРЕЛ „Бресница“ - Стр. 27

3.2.1.2. Проучване на собствеността на терените - Стр. 28

3.2.1.3. Определяне на среден бонитет за един ловен ловен - Стр. 30

3.2.1.4. Проучване на близост до колони лещови - Стр. 30

3.2.1.5. Проучване на естествена хранителна база за един ловен ловен и съпоставяемост подлес - Стр. 31

3.2.1.6. Проучване на открити пространства, които предоставят естествена хранителна база, както и се подходящи места за скитовища на един ловен ловен - Стр. 31

3.2.1.7. Проучване на воденосточни - Стр. 32

3.2.1.8. Проучване на достъпност и проходимост - Стр. 32

3.2.1.9. Проучване на фактори на безопасност - ловни, туризъм, пътна инфраструктура и др. - Стр. 32

3.2.1.10. Проучване на възможностите за разполагане на праведните съоръжения; и предложение на схема на ловеностанските съоръжения - Стр. 32

3.2.1.11. Координатен регистър на предложението на ОВАРЕЛ „Мътинца“ - Стр. 33

3.2.1.12. Ренкиране и бонитет от проучваната територия в BG0002126 „Пирин буфер“ - Стр. 33

3.3. BG0002058 „Сините валежи-Гробилен“ - Стр. 35

3.3.1. Ограничения за възпроизводствено, адаптивно и развояване на един ловен ловен (ОВАРЕЛ) „Чучура“, част от Природен парк „Сините валежи“, ТП „ДГС Сливен“, РДГ-Сливен - Стр. 35

3.3.1.1. Идентифициране на подходящо местообитание „Дъбови гори върху бадан и сухи почви“ „Смесени широколистни гори“ - предложения за изграждане на ОВАРЕЛ „Чучура“ - Стр. 35

3.3.1.2. Проучване на собствеността на терените - Стр. 36

3.3.1.3. Определяне на среден бонитет за един ловен ловен - Стр. 39

3.3.1.4. Проучване на близост до колони лещови - Стр. 39

3.3.1.5. Проучване на естествена хранителна база за един ловен ловен и съпоставяемост подлес - Стр. 40

3.3.1.6. Проучване на открити пространства, които предоставят естествена хранителна база, както и се подходящи места за скитовища на един ловен ловен - Стр. 40

3.3.1.7. Проучване на воденосточни - Стр. 41

3.3.1.8. Проучване на достъпност и проходимост - Стр. 41

3.3.1.9. Проучване на фактори на безопасност - ловни, туризъм, пътна инфраструктура и др. - Стр. 41

3.3.1.10. Проучване на възможностите за разполагане на праведните съоръжения; и предложение на схема на ловеностанските съоръжения - Стр. 41

3.5.3.10. Координати на предлаганата ОВАРЕЛ „Чукура“ – Стр. 42

3.5.3.11. Размещение и безопасност от проучаваната територия във ВОО002058 „Сините хълмове - Гребенци“ – Стр. 42

3.4. ВОО0002071 „Мост Арна“ – Стр. 44

3.4.1. Определяне за възпроизводство, адаптиране и развитие на елен дивляк (ОВАРЕЛ „Пчелари“), част от природен ландшафтен район (ПДЛР) Пчелари, ТП „ДПС Хасково“, РДП „Хънджали“ – Стр. 44

3.4.1.1. Идентифициране на подходящо местоположение „Дъбове гори върху бодил и сука почва“ „Смесите широколистни гори“ – предложение за изключване на ОВАРЕЛ „Пчелари“ – Стр. 44

3.4.1.2. Проучване за собствеността на терените – Стр. 45

3.4.1.3. Определяне на среден бонитет за елен дивляк – Стр. 47

3.4.1.4. Проучване за безопасност на хората и животни – Стр. 48

3.4.1.5. Проучване за естествена хранителна база за елена дивляк и съпоставяне на подлес – Стр. 48

3.4.1.6. Проучване на открити пространства, които представляват естествена хранителна база, както и са подходящи места за събиране на елена дивляк – Стр. 48

3.4.1.6. Проучване за водопитици – стр. 49

3.4.1.7. Проучване за достъпност и проходимост – стр. 49

3.4.1.8. Проучване за фактори на безопасност – лозя, туристи, пътна инфраструктура и др. – Стр. 49

3.4.1.9. Проучване на възможностите за разполагане на традиционните съоръжения и предложение на схема за дооборудването съоръжения – стр. 49

3.4.1.10. Координати на предлаганата ОВАРЕЛ „Пчелари“ – Стр. 50

4. Заключение – стр. 51

5. Изполвана литература – стр. 52

6. Приложения – стр. 53

Списък на използваните съкращения

ДГС – Държавно горско стопанство
ЕС – Европейски съюз
ЗБР – Закон за биологичното разнообразие
ЗЗ – Защитена зона
ЗЛОД – Закон за лова и опазване на дивеча
ИСУН – Информационна система за управление и наблюдение на средствата от Европейския съюз
КВС – Карта на възстановената собственост
КС – Количествена сметка
ЛРД – Ловно-рибарско дружество
ЛРС – ловно-рибарско сдружение
НЛРС- СЛРБ – Национален ловно-рибарски съюз – Съюз на ловците и риболовците в България
НП – Национален парк
ОВАРЕЛ – Оградежение за възпроизводство, адаптация и разселване на елен лопатар
ПЛРС – предоставен ловностопански район
ПП – Природен парк
ППЗЛОД – правилник за прилагане на закона за лова и опазване на дивеча
РДГ – Регионална дирекция по горите
ТП – териториално поделение
ФДФФ – Фонд за дивата флора и фауна
IUCN – International Union for Conservation of Nature (Международен съюз за защита на природата)

1. Увод

Настоящият доклад е съставен въз основа на проведено проучване по договор за услуга възложена от НЛРС-СЛРБ на Фонд за дивата флора и фауна с предмет "Провеждане на предварителни проучвания по проект „Подобряване природозащитното състояние на черния лешояд (*Aegypius monachus*), чрез изпълнение на мерки от Плана за действие за вида" по Обособена позиция № 2 – "Провеждане на предварителни проучвания – избор на места за изграждане на четири ловностанански съоръжения за отглеждане и разселване на елен лопатар", по проект ИСУН № BG16M1OP002-3.016-0001 „Подобряване природозащитното състояние на черния лешояд (*Aegypius monachus*), чрез изпълнение на мерки от Плана за действие за вида", по договор ИСУН № BG16M1OP002-3.016-0001-C01 и АДФФП № Д – 34-2/27.02.2020 г. по Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г."

Фигура 1. Разпространение на елена лопатар в Европа. Виолетово – настоящия ареал, където видът е интродуциран; сива – постгласиално разпространение (по IUCN Red List, 2020).

Еленът лопатар е западнопалеарктичен вид. Първоначалният му ареал е неясен, но съвременните познания сочат, че Турция и Южна Европа (Южна Италия, Сицилия и южните части на Балканския полуостров) са били постгласиалните убежища на вида (Charman and Charman, 1980; Masseti and Rustioni, 1988; Masseti, 1996, 1999 и 2002), въпреки че палеонтологичните и археозоологичните доказателства за разпространението на вида във всички тези области са много фрагментарни. Само една несъмнено естествена дива популация оцелява в резервата Дюалерджами в националния парк „Термесос“ в Южна Турция. Изглежда, че други популации в Турция, в Айвалък Аддалар, Гокова, Адакьой и Ставрос-ти-Псокас са изчезнали през

последните години (IUCN, 2020). Твърди се, че популацията на остров Родос (Гърция) е била интродуцирана през неолита (Masseti 2007; Masseti et al. 2005, 2008). Със сигурност вкаменелостите на елен лопатар на Родос се връщат към неолитните времена и няма признаци на продължителни периоди на опитомяване и затова може да се счита за автохтонна популация (IUCN, 2020). В Кипър е интродуциран през 20-ти век (Masseti 1999). Животните на Родос са генетично много различни от всички останали, както и тези в Националния парк Термесос (Masseti 2007; Masseti et al. 2005, 2008).

Видът е въведен в западното Средиземноморие от финикийците, а в Централна и Северна Европа от римляните и норманите. Повечето от понастоящем съществуващите популации в Европа обаче са резултат от много по-нови въвеждания (с изключение на някои по-стари, например Обединеното кралство и в Castel Porziano в Италия). Разпространението в Европа е много по-разпръснато и неравномерно, отколкото е посочено на картата (която показва общия му обхват). Освен това по-голямата част от европейските популации са оградени и се управляват интензивно и има доста малко популации с наистина свободно отглеждане. На повечето места еленът лопатар се управлява като парково животно, тъй като почти целият сегашен географски ареал се дължи на хората. Например в Португалия повечето екземпляри се срещат в затворени зони, като паркове и частни ловни зони, а освен няколко разпръснати индивиди няма дива популация (Cabral et al. 2005). Също така в други области като Сицилия и Калабрия (Италия) има само оградени и управлявани популации (IUCN, 2020). Повечето европейски животни (с изключение на тези в Националния парк Термесос и на Родос) по същество произхождат от домашни животни и се срещат различно пигментирани индивиди, което се счита за резултат от опитомяване.

Въпреки че популацията на елена лопатар процъфтява в голяма част от ареала в който е интродуциран, броят в техния местен ареал в Турция намалява поради неконтролиран лов (Charpman & Charpman, 1997). В момента в Турция има три популации, които общо наброяват не повече от 200 индивиди. На други места най-старите популации на Балканите и в Сицилия отдавна са унищожени (през Средновековието), въпреки че по-новите мероприятия за повторно въвеждане през последните 50 години възстановяват популациите в части от Балканите, като например в България (Baker, 2017).

В България еленът лопатар е аклиматизиран в началото на XX век (Михайлов и Стоянов, 2001), а според някои автори това е повторно въвеждане (непубл.). Сега се среща в изолирани находища, по-значимите от които са в Лудогорието, Източните Родопи, Ихтиманска Средна гора, Странджа и др. На свобода се среща до около 700-800 m надм. в. В оградени ловища при добро стопанисване се чувства добре и по-високо. Топлолюбив вид е. Предпочита широколистните и смесени гори с богат подлес и много открити площи – поляни, ливади, сечища, ниви. Доверчив към човека, особено в оградени площи. В Европа е известен като парков вид. На свобода обаче съхранява дивите си инстинкти (Михайлов и Стоянов, 2001), а някои специалисти смятат, че допускането на хищника (вълк, чакал, куче) или човека в близост е естествен подход на вида, който с няколко скока избягва опасността, ако дистанцията от нападетеля бъде твърде съкъсена – особено в пресечен терен (Куртев, 2001). Това обаче не важи за използването на оръжие от човека и вероятно това е причината за пълното изстребване на вида в естествените му находища в историческо време и запазването му само в ловни резервати и ферми.

Целта на настоящото проучване е да се определят конкретни места в определения териториален обхват на четирите защитени зони по Директива

2009/147/ЕО на Европейския съвет и на Съвета от 30.11.2009 г., относно опазване на дивите птици, за изграждане на ловностапански съоръжения - ограждения за възпроизводство, адаптация и разселване на елен лопатар (ОВАРЕЛ).

Предвид крайната цел на дейността, а именно подобряване местообитанията за черния лешояд чрез: 1. Директно увеличаване разнообразието и количеството на хранителната база, чрез възстановяване популацията на елена лопатар; и 2. Косвено подобряване на условията за черния лешояд, чрез намаляване на конфликта човек/хищник (и намаляване на пряката заплаха за лешоядите - използване на отровни примамки срещу хищници), чрез увеличаване и разнообразяване на дивеча – потенциална храна за хищниците (алтернативна на селскостопанските животни); (Кметова-Биро и кол. 2018), избраните места за изграждане на ОВАРЕЛ са стратегически разположени, доколкото позволяват формалните критерии на заданието, с цел създаване на нови местни размножаващи се стада от елен лопатар, които чрез освобождаване да доведат до създаване и увеличаване на местната популация и така до подобряване на хранителната база и екологичните условия за възстановяване на черния лешояд в целевите защитени зони.

2. Материали и методи

Проучването беше съобразено с предоставената към техническото задание "Моделна оптимална схема за изграждане и функциониране на ловностапански съоръжения за елен лопатар (*Dama dama* L., 1758) и технологична схема за фермерно производство на животни с цел разселване в природата" изготвена от Ненчев, Цветков и Стоянов (2020).

Задачите на проучването спрямо техническото задание са:

- идентифициране на подходящо местообитание "Дъбови гори върху бедни и сухи почви" "Смесени широколистни гори";
- проучване на собствеността на терените;
- проучване на близост на колонии лешояди;
- определяне на среден бонитет за елен лопатар;
- проучване на естествена хранителна база за елена лопатар и съществуващият подлес;
- проучване на открити пространства, които предоставят естествена хранителна база, както и са подходящи места за сватбовица на елена лопатар;
- проучване на водоизточници;
- проучване на достъпност и проходимост;
- проучване на фактори на безпокойство - ловци, туристи, пътна инфраструктура и др.
- проучване на възможностите за разполагане на предвидените съоръжения;
- предлагане на схема на ловностапанските съоръжения.

Тъй като фокусът на проекта е създаване на добра хранителна база и екологични условия за черния лешояд, проучваните територии за изграждане на съоръжения и разселване на елен лопатар попадат в целеви защитени зони (ЗЗ) по Директива 2009/147/ЕО на Европейския съвет и на Съвета от 30.11.2009 г. относно опазване на дивите птици както следва: BG0002053 „Врачански Балкан“ – територии от границите на общините Враца, Вършец, Мездра, Своге и Криводол; BG0002126 "Пирин буфер" –

територии в границите на общините Банско, Гоце Делчев, Кресна, Сандански, Симитли, Струмяни и Хаджидимово; BG0002058 „Сините камъни-Гребенец“ – територии в границите на общините Котел и Сливен; BG0002071 „Мост Арда“ – територии в границите на общините Ивайловград, Маджарово, Стамболово и Крумовград.

Изработена беше полева бланка за стандартно събиране на данните на терен и класиране на подходящите места за изграждане на ОВАРЕЛ, която взимайки предвид целите и параметрите на проекта и нуждите на елена лопатар имаше следните изисквания:

- Да попада в територията на една от целевите защитени зони -
- Площ на оградата - възпроизводствен и отраслов двор и карантинен двор - до 30 ха.;
- Релеф - планински;
- Вид на територията - горски територии;
- Местобитание – „Дъбови гори върху бедни и сухи почви“, „Смесени широколистни гори“;
- Среден бонитет за елен лопатар - 2 бонитет;
- Естествена хранителна база съставена от високостъблени дъбови гори, подлес от глог, дрян и др. Открити площи около 20% с беден тревен състав.

Оценката на местобитанието, съответно бонитировката и изграждане на съоръженията в ОВАРЕЛ са съобразени също със ЗЛОД и с Наредба № 18 от 7 октомври 2015 г. за инвентаризация и планиране в горските територии, издадена от министъра на земеделието и горите, обн. ДВ. бр.82 от 23 Октомври 2015г. В чл. 107 (1) от същата наредба е предвидено, че на бонитиране подлежат всички ловно стопански райони на страната за всички видове дивеч, който ги обитава или е планирано да ги обитава. (2) Бонитирането на дивечовите местобитания се извършва въз основа на типовете местобитания за сдрия дивеч, а за дребния дивеч - по съответната бонитетна таблица (Таблица 1.

Таблица 1. Бонитетна таблица на местобитанията на едродивечовите местобитания съгласно Преложение №29 от Наредба №18/07.10.2015 г. вкл. за елен лопатар.

БОНИТИРАНЕ НА ЕДРОДИВЕЧОВИТЕ МЕСТООБИТАНИЯ							
Тип местобитание	ХАРАКТЕРИСТИКА на местобитанието	БОНИТЕТ					
		бе	ел	с г	дс	мф	гг
1. Ловнозона гора	1. Насажденията предимно високостъблени или излъчкови, чисти или с широколистни култури.	I	II	I I	I		
2. Тополовни култури	1. Насажденията предимно средновъзрастни, дозряващи и зрели. Подлесния етаж добре изразен от къпина, аморфа и др.	II	II	I I	II I		
	2. Преобладават млади несклопени насаждения с междуредово селскостопанско ползване. Липса на подлесен етаж.	III	II I	II I	IV		
3. Ахисивни култури	1. Насажденията предимно дозряващи и зрели с единичен и групов подлес.	III	II I	II I	IV		

	2. Преобладават млади култури и издънково възобновени акациев сечища с достъпен за дивеча младинаж.	II	II	I I	II I			
4. Костенови култури	1. Насажденията предимно зрели, изредени. Подрасто-подлесният етаж неравномерен, на петна.	II	II	I				
5. Орехови култури	1. Насажденията предимно зрели, изредени. Пълна почвена покривка.	II	I	I				
6. Келявогабър за гора	1. Насажденията с преобладаване на келяви габър и примес от дъбове и др. широколистни; неравномерни по площ сечища и петна от склопени и несклопени иглолистни култури.	IV	IV	I V	III			
7. Масивни иглолистни култури	1. Преобладават несклопени иглолистни култури с широколистни издънки и петна от високи склопени широколистни насаждения.	II	II	I I	I I			
	2. Преобладават склопени иглолистни култури с петна от широколистни издънки.	III	I II	II I	I			
	3. Преобладават гъсто склопени иглолистни култури с мъртва почвена покривка.	IV	IV	I V	I			
8. Високостъблена дъбова гора	1. Преобладават чисти семенни дъбови насаждения и смесени до 10% основно с липа, габър, ясен и др.; тълпота 0.4 - 0.8; с изразен подлесен етаж от дряк, глог, келяв габър и др.; сечищни участъци, поляни 20 - 50 % от площта; богат тревен състав.	I	I	I	I			
	2. Преобладават чисти семенни дъбови насаждения и смесени до 10% основно с липа, габър, ясен и др.; склопени, тълпота до 1.0; средно гъст подлесен етаж; открити площи 20 - 50 % с богат тревен състав.	II	II	II	I	I		
	3. Преобладават чисти семенни дъбови насаждения и смесени до 10% основно с липа, габър, ясен и др.; склопени, тълпота до 1.0; подлесен етаж единичен, на петна; открити площи под 20 %.	III	III	II I	I	II		
9. Издънкова дъбова гора	1. Преобладават разновъзрастни нискоствъблени дъбови насаждения с подлес от глог, дряк, келяв габър, дряк и др.; поляни и ливади 20 - 50 % с богат тревен състав.	II	I I	I I	I	I		
	2. Преобладават нискоствъблени разновъзрастни дъбови насаждения с единичен и групов примес до 10% от бук, габър, клен, мажирин и др.; подлес от глог, дряк, келяв габър, дряк и др.; поляни и ливади под 20 %.	III	III	II I	I	III		
	3. Преобладават разновъзрастни нискоствъблени дъбови насаждения с възобновени сечища и несклопени култури 10- 30 %.	III	II	II	I	III		
	4. Преобладават разновъзрастни нискоствъблени дъбови насаждения с възобновени сечища и нескл. култури 31- 50 %	II	II	II	I	II		
	5. Преобладават нискоствъблени дъбови насаждения със склопени младинажи и култури 51-70 %.	III	II	II	I	III		

10. Смесена широколистна високоствъблена гора с преобладаване на дъб.	1. Преобладават високоствъблени дъбови насаждения с примес 20-50 % от други широколистни и несклопени култури върху 10 - 30 % от площта.	I	I	I	I	I			
	2. Преобладават високоствъблени дъбови насаждения с примес 10-50 % от други широколистни и несклопени култури върху 31 - 50 % от площта.	II	I	I	I	I			
	3. Преобладават високоствъблени дъбови насаждения с примес 10-50 % от други широколистни, склопени и падналици и култури върху 51 - 80 % от площта.	III	II	I	I	III			
	1. Насажденията са предимно излъчкови с пълнота 0.6-0.7; примес от други широколистни 20-50 %; изредени участъци и несклопени широколистни култури; гъст подлесен етаж.	I	I	I	I	I			
11. Смесена широколистна излъчкова гора с преобладаване на дъб.	2. Насажденията са предимно излъчкови с пълнота 0.8-0.9; примес от други широколистни 20-50 % на петна; изредени участъци и несклопени иглолистни култури; подлесен етаж на петна.	II	II	II	I	II			
	3. Насажденията са предимно излъчкови, също склопени с пълнота 1.0; примес от други широколистни 20-50 % на петна; изредени участъци и несклопени иглолистни култури; подлесен етаж на петна.	III	III	II	I	III			
	1. Насажденията излъчкови или високоствъблени с неравномерен единичен или групов примес 10-30% от дъб, ясен, явор, бряст, клен и др. Неравномерни по площ сеченища, излъчкови и широколистни култури.	I	I	I	II	I			
12. Мозайчно смесена широколистна гора									
13. Маломерни горски комплекси сред земеделски площи	1. Всички видове гори в областта на Дунавската равнина с площ до 100 ha.	I	I	I	II	I			
14. Лишова гора	1. Насажденията предимно високи, пълнота 0.5-0.8, склопен изреден и разкъсан от възобновени сеченища, и неравномерни петна от други широколистни; подрасто-подлесният етаж на петна.	II	II	II	II	III			
	2. Насажденията предимно високи, склопени, пълнота 0.9-1.0, с единичен и групов примес от габър, ясен и др.; подрасто-подлесният етаж единичен.	III	III	III	II	IV			
15. Габърова гора	1. Насажденията предимно високи, пълнота 0.5-0.8, с единичен и групов примес от липа, дъб, бряст и др.; склопен изреден и разкъсан от възобновени сеченища.	II	II	II	II	III			
	2. Насажденията предимно също склопени - пълнота 0.9-1.0, с единичен и групов примес от бук, явор и др.; подрасто-подлесен етаж неравномерен.	III	III	III	II	IV			

16. Смесена широколистна гора с преобладаване на бук	1. Насаждението предимно издънкови, отчасти семенни, склопени, пълнота 0.9-1.0, разновъзрастни; присъстват 20-50% от неравномерно разпределени петна от габър, дъб и други широколистни.	III	III	III	II	IV		
	1. Насаждението предимно семенни, склопени, пълнота 0.9-1.0, средновъзрастни 20-60 г.; неравномерно разпределени петна от габър, дъб и др.	III	III	II	II	IV		
	2. Насаждението предимно семенни, склопени, с пълнота 0.9-1.0; средновъзрастни и дозряващи 61-80 г., подраствно-подлесният етаж единичен.	III	III	III	II	IV		
17. Високостъблен а букова гора	3. Насаждението предимно семенни, с пълнота 0.5-0.8; зрели над 80 г., подраствно-подлесният добре изразен; повсеместно малина, киния и др.	I	II	I	I	III		
	4. Склопът на насаждението разкъсан от възобновени сечища и иглолистни култури 10 - 30 %; под склона ялина, малина, и др.	I	II	I	II	III		
	5. Склопът на насаждението разкъсан от възобновени сечища и иглолистни култури 31 - 50 %.	II	III	II	II	III		
18. Издънкова букова гора	6. Склопът на насаждението разкъсан от възобновени сечища и иглолистни култури 51 - 80 %.	III	III	III	II	III		
	1. Преобладават смесени буково-габърова и буково-горункова насаждения до 1000 м н.в.; пълнота 0.5-0.8; богат подлесен етаж и тревна покривка; откритите пространства 10-30 %.	II	III	II	II	III		
	2. Преобладават чисти букови насаждения и с примес от иглолистни 1000 - 1300 м н.в.; пълнота 0.6-0.8; богат подлесен етаж и тревна покривка; откритите пространства 10-30 %.	II	III	II	II	IV		
19. Гора на силно наклонени, скални и урвисти терени	3. Преобладават чисти букови насаждения и с примес от иглолистни над 1300 м н.в.; пълнота 0.9-1.0.	III		III	II			
	1. Склопът на гората разкъсан от скални масиви, ерозиранни каменисти петна, открити затревени участъци и храстови групи. Подлесният етаж богат и разнообразен; откритите пространства 20 - 50 %.	IV		IV	II	I	I	
	2. Склопът на гората разкъсан от скални масиви, ерозиранни каменисти петна, открити затревени участъци и храстови групи. Подлесният етаж богат и разнообразен; откритите пространства над 20 %.	IV		IV	II	II	II	
20. Смесена иглолистно-широколистна гора	1. Насаждението предимно средновъзрастни и дозряващи с преобладаване на бял или черен бор, ела, смърч и неравномерни петна от буй, явор, трепелника и др. Открити площи под 10 %.	IV		III	III	IV	III	I I I
	2. Насаждението предимно зрели, високостъблен с петна от главни сеч. Открити площи 10 - 30 %.	II		II	II	III	III	I I

21. Борова гора	1. Насажденията предимно зрели и дозряващи с равномерен склон и единичен примес от бук, трешетлика и други. Открити площи 10 - 30 %. Почвената покривка от житни и боровинки - средно гъста.	III	I	II	III	I	II	I	II	III
	2. Насажденията предимно зрели с разхванан склон след главна сеч. Открити площи 10 - 30 %. Почвената покривка от житни и боровинки - гъста.	II	I	I	II	I	II	I	II	II
	3. Насажденията предимно млади и средновъзрастни, склонени. Открити площи под 10 %. Почвената покривка от житни и боровинки - рядка.	IV	I	II	IV	I	II	IV	I	II
22. Елова гора	1. Насажденията предимно чисти и смесени, зрели и дозряващи с примес от смърч, бук, бял бор и др. Почвената покривка от житни и боровинки - на петна.	IV			IV	I	II			
23. Смърчова гора	1. Насажденията предимно чисти или смесени с други иглолистни, единично бук. Почвената покривка със зелени мъхове и боровинки, на петна.	IV			IV	I	II		I	II
24. Мурова гора	1. Насажденията предимно от база или черна мура, чисти или смесени, с неравномерен строеж. Подлес от клек на петна. Почвената покривка от житни и боровинки - на петна.	IV			IV	I	II		II	I
25. Клекови формации	1. Разположени сред високопланински пасища над горната граница на гората.	IV			IV	I	II		II	
26. Скални терени с петна от дърв. или храстова растителност	1. Почти обезлесени, ерозирани каменисти планински терени. Почвената покривка на петна от ксерофитни треви.				IV	IV			I	
27. Високопланински пасища	1. Високопланински пасища, осяени със скални групи и петна от клек или смърка.	III							I	

Използвани съкращения в таблицата:

бе - благороден елен

мф - муфлон

ел - елен лопатар

лк - дива коза

ог - сярна горски екотип

гл - глухар

дс - дива свиня

При теренните проучвания данните бяха попълвани в посочения по-долу формуляр (виж също и Приложение 1):

Формуляр за оценка на местата за изграждане на ограждение за възпроизводство, адаптация и разселване на елен лопатар (ОВАРЕЛ)

Местност:

Землище:

Координати: N

E

Критерии за оценка на местата за подхранване	Оценка
Основни критерии:	
1. Подходящост на местообитанието за елен лопатар – мин. II бонитет (да/не) Коментари:	
2. Попада в целева по проекта защитена зона: (да/не) Коментари:	
3. Попада на територията на ЛРД към НЛРС- СЛРБ (да/не)	
4.Наличие на път и достъпност на местото, вкл. при лоши метеорологични условия; (1-10) Коментари:	
5. Възможност за изграждане на ограда; (1-10) Коментари:	
6. Наличие на водозточник; (1-10) Коментари:	
7. Собственост на земята даваща възможност за построяване на оградата и съоръженията; (1 – 10) Коментари:	
8. Режим на ЗЗ/ЗТ (забрана за строителство и подобия), водопайна зона и др. възпрепятстващи построяване на оградата и съоръженията; (1 – 2) Коментари:	
9. Подходящост на местообитания извън потенциалното ограждение и възможност за създаване на местна популация от елен лопатар; (1-10) Коментари:	
Допълнителни критерии:	
10. Надморска височина, наклон на терена и технически характеристики, позволяващи изграждане на предвидените съоръжения; (1 – 3) Коментари:	
11. Нощуващ или дневно присъствие на лешояди в района до 30 км по данни от визуално наблюдение и/или сателитни предаватели; (1 – 3) Коментари:	
Критерии за заплахи:	

12. Наличие на потенциално безпоякост за елните (премояващ в близост път, ферми и овчарски кучета, туристическа пътека и др.); (1 – 3) Коментари:	
13. Наличие на потенциални заплахи, като: хищници, скитници и безстопанствени кучета, браконьерски прояви и др.; (1 – 3) Коментари:	
14. Наличие на данни за разпространение на заразни заболявания по чифтокопитни животни – (син език, нодуларен дерматит и др.); (1 – 4) Коментари:	
Общ сбор на точките:	

Първоначално бяха правени огледи на потенциалните места за изграждане на ОВАРЕЛ на базата на ортофотографска информация от Google Earth. Наложени бяха спове със защитените зони по директивата за птиците и териториите на ловкоребарските дружества. В припокриващите се територии бяха търсени места с мозаечно разположена дървесна растителност и надморска височина под 1000 м. с отстояниие поне 2 км от населено място. Бяха проведени 12 посещения на терен в различни състави от представители на екипа на проекта, подизпълнителя - ФДФФ и местни представители на ЛРД за оглед на първоначално набелязаните места и обследване на място.

3. Резултати и обсъждане

В настоящата разработка е оценено и предложено изграждането на ограждения за възпроизводство, адаптация и разселване на елен лопатар (за краткост – теренът или ОВАРЕЛ) в четирите целеви защитени зони – по едно предложено място в 33 „Врачански Балкан“, 33 „Мост Арда“, 33 „Сините камъни – Гребенеп“ и 33 „Пирин буфер“ както следва:

3.1. BG0002053 „Врачански Балкан“

3.1.1. Ограждение за възпроизводство, адаптация и разселване на елен лопатар (ОВАРЕЛ) „Мътница“, част от предоставен ловностопански район (ПЛСР) Главаци, ТП „ДГС Враца“, РДГ „Берковина“

3.1.1.1. Идентифициране на подходящо местообитание „Дъбови гори върху бедни и сухи почви“ „Смесени широколистни гори“ - предложение за изграждане на ОВАРЕЛ „Мътница“

ОВАРЕЛ „Мътница“ може да бъде изградено от ЛРД „Враца“ - стопанисващо дивеча в ПЛСР „Главаци“ към ТП „ДГС Враца“.

Определеният в резултат на проучванията терен за изграждане на ОВАРЕЛ „Мътница“ обхваща дъбова гора на склон със северно, североизточно изложение. Избрано по критериите за географско положение и по разнообразие на земните си

форми, водоизточници и по богатство на растителност ОВАРЕЛ „Мътница“ може да бъде разположено в северозападната част на ЗЗ „Врачански Балкан“ в землището на с. Главаци, община Криводол в основата на СИ склон на Стрешерския дял на Врачанската планина.

ОВАРЕЛ „Мътница“ ще представлява оградена площ от ~21,34 ха с приблизително 2500 м ограда със съответната инфраструктура, фуражна база и биотехнически съоръжения. Ще бъде разделена на два двора – възпроизводствени/отраслов и карантинен двор (сепаратор) с цел сепарация на индивидите при необходимост. Теренът ще даде възможност да се развъжда елен допатар в запаси над нормалните на свобода (коригирани със стопански коефициент). Така ще се постигне бързо задивечаване, лесно извършване на наблюдения и селекция. Конкретната технология на развъждане, фуражната база и биотехнически съоръжения ще трябва да залежат в ловностопанската програма.

Защитени територии и ограничения

ОВАРЕЛ „Мътница“ попада в:

- ЗЗ „Врачански Балкан“, BG0002053

По отношение на ограниченията в ОВАРЕЛ „Мътница“ не е планирано използване на минерални торове и пестициди, залесяване на голи площи и премахване на характеристики на ландшафта.

- ЗЗ „Врачански Балкан“, BG0000168

По отношение на ограниченията в ОВАРЕЛ „Мътница“ не се планират мероприятия променящи характера на площите, които представляват хабитати по ЗБР, предмет на опазване в защитената зона.

3.1.1.2. Проучване на собствеността на терените

2	15014.0.340	с. Главаци, Община Криводол	Стопанисва се от Общината (земи по чл.19)	Дерета и оврази
3	15014.0.345	с. Главаци, Община Криводол	Общинска публична	Дерета и оврази
4	15014.67.1	с. Главаци, Община Криводол	частна	Естествени ливади
5	15014.67.2	с. Главаци, Община Криводол	частна	Естествени ливади
6	15014.67.3	с. Главаци, Община Криводол	частна	Естествени ливади
7	15014.67.4	с. Главаци, Община Криводол	частна	Естествени ливади
8	15014.67.5	с. Главаци, Община Криводол	частна	Естествени ливади
9	15014.68.1	с. Главаци, Община Криводол	частна	Естествени ливади
10	15014.68.2	с. Главаци, Община Криводол	частна	Естествени ливади
11	15014.68.3	с. Главаци, Община Криводол	частна	Естествени ливади
12	15014.69.1	с. Главаци, Община Криводол	частна	Естествени ливади
13	15014.72.1	с. Главаци, Община Криводол	частна	Естествени ливади
14	15014.72.2	с. Главаци, Община Криводол	частна	Естествени ливади
15	15014.72.3	с. Главаци, Община Криводол	частна	Естествени ливади
16	15014.120.2	с. Главаци, Община Криводол	частна	Горски територии
17	15014.120.3	с. Главаци, Община Криводол	частна	Горски територии
18	15014.120.9	с. Главаци, Община Криводол	частна	Горски територии
19	15014.120.10	с. Главаци, Община Криводол	частна	Горски територии
20	15014.120.12	с. Главаци, Община Криводол	частна	Горски територии
21	15014.120.13	с. Главаци, Община Криводол	частна	Горски територии
22	15014.120.14	с. Главаци, Община Криводол	частна	Горски територии
23	15014.120.15	с. Главаци, Община Криводол	частна	Горски територии
24	15014.120.17	с. Главаци, Община Криводол	частна	Горски територии
25	15014.120.19	с. Главаци, Община Криводол	частна	Горски територии
26	15014.120.20	с. Главаци, Община Криводол	частна	Горски територии
27	15014.120.21	с. Главаци, Община Криводол	частна	Горски територии
28	15014.120.22	с. Главаци, Община Криводол	частна	Горски територии

29	15014.120.23	с. Главаци, Община Криводол	частна	Горски територии
30	15014.120.24	с. Главаци, Община Криводол	частна	Горски територии
31	15014.120.25	с. Главаци, Община Криводол	частна	Горски територии
32	15014.120.26	с. Главаци, Община Криводол	частна	Горски територии
33	15014.120.27	с. Главаци, Община Криводол	частна	Горски територии
34	15014.120.44	с. Главаци, Община Криводол	частна	Горски територии
35	15014.120.45	с. Главаци, Община Криводол	частна	Горски територии
36	15014.120.46	с. Главаци, Община Криводол	частна	Горски територии
37	15014.120.47	с. Главаци, Община Криводол	частна	Горски територии
38	15014.120.48	с. Главаци, Община Криводол	частна	Горски територии
39	15014.120.49	с. Главаци, Община Криводол	частна	Горски територии
40	15014.120.50	с. Главаци, Община Криводол	частна	Горски територии
41	15014.120.51	с. Главаци, Община Криводол	частна	Горски територии
42	15014.120.58	с. Главаци, Община Криводол	частна	Горски територии
43	15014.120.59	с. Главаци, Община Криводол	частна	Горски територии
44	15014.120.143	с. Главаци, Община Криводол	частна	Горски територии
45	15014.120.144	с. Главаци, Община Криводол	частна	Горски територии
46	15014.120.145	с. Главаци, Община Криводол	частна	Горски територии

Като цяло, територията на съоръжението попада върху горска територия, като обхваща и малка част от поземления фонд, както следва:

Горски територии/гори:

- Частна собственост /на физически лица/ 105,33 дка.

Поземлен фонд/естествени ливади, пасища и мери, полски пътища, язовир и др.):

- Държавна публична с площ от 1,20 дка;
- Общинска собственост 35,17 дка;
- Частна собственост /на физически лица/ 68,64 дка.

През м. август и септември бяха проведени срещи със всички собственици на имоти попадащи на територията на съоръжението. Всички дадоха съгласие за изграждане на такова съоръжение като към момента тече подписване на декларации и съгласия на собствениците.

3.1.1.3. Определяне на среден бонитет за елен лопатар

Избраният терен попада на територията на Ловно-рибарско дружество – Враца, ловно-стопански район „Главаци“ и се стопанисва от ловно-рибарската дружина в с.

Главази. Теренът е в землището на с. Главази, община Криводол и се намира в местност „Мътница“. При извършеното наблюдение и проучване на терена както и извадка от утвърдения Горскостопански план на ТП ДГС-Враца от 2014 година, таксационните описания на подотдел 44, „с“, „д“ и „2“ се установи, че в територията на съоръжението попадат разновъзрастни дъбови и церови насажденията, склопени с богат подраст, неравномерно разпределени сечища и открити площи около 20% с беден тревен състав, което обуславят II бонитет на производителност на местообитанието. Предвид опасеният бонитет, местообитанията могат да се определят като горски, като преобладават горските насаждения с превес над откритите площи с преобладаване на агроценози, ливади, мери, пасища, мочури, крайводни и др. От довно-стопанският план на ТП Държавно горско стопанство-Враца от 2014 година територията където попада съоръжението е в категория ШИРОКОЛИСТНИ МЕСТООБИТАНИЯ, 8. Свежи дъбрави до 500 м.н.м.в. сред обработваеми площи, 8.1. Средна възраст на насажденията 20-30 години, с пълнота до 0,8, като обработваемите площи - главно с есенници. В Плана тази територия е определена като 1-ви (1.2) бонитет за елен лопатар.

3.1.1.4. Проучване на близост на колонии лешояди

Североизточният склон, на който е разположено ОВАРЕЛ „Мътница“ е част от най-североизточното разклонение на Врачанската планина. Това разклонение е разположено в посока изток-запад, като по билото му преминава границата между община Враца и община Вършец. Надморската височина не превишава 350 м. От южната страна на хълма, в м. „Крепцта“ в землището на село Долно Озирово, от 2004 г. до днес функционира изградена площадка за изкуствено подхранване на лешояди. През 2006 год. там бе изградена волнера за отглеждане и разселване на белоглави лешояди (*Gyps fulvus*), която през 2019 год. бе основно ремонтирана и понастоящем се използва за освобождаване и на черни лешояди. Проектът по реинтродукция на белоглави лешояди се осъществява на територията на ТП „Врачански Балкан“ от повече от 15 години и към момента района обитават 60-80 индивида, като през последните години гнездят и излюпват малки над 10 двойки. През 2020 г. започна освобождаване на черни лешояди и към края на септември 2020 в района обитават 7 индивида от вида. Над 100 белоглави и 2-5 черни лешояди от други колонии преминават и престоят в района в различно време на годината – зимуване, летуване, миграция, скитане.

Често големи ята от лешояди се издигат именно над склона на който е избрано изграждането и обособяването на ОВАРЕЛ „Мътница“, като по въздушен път от него до площадката за подхранване в с. Долно Озирово разстоянието е не повече от 500 – 600 м.

3.1.1.5. Проучване на естествена хранителна база за елена лопатар и съществуващият подлес

От гледна точка на Класификационната схема с типове горски местообитания попада в Мизийска горскорастителна област /М/, I. Долен равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори, I.2. Равнинно-хълмист подпояс на листопадните дъбови и ксеротермични гори. Това местообитание от типологична гледна точка е близо до посоченото като местообитание от II бонитет за елен лопатар. Почвата е сива горска обикновена,

песъчно-глинеста, слабо каменлива, рехка дълока и свежа, неерозизирана, върху варовик. Богатството и свежестта на почвата се определя от самия склон, като в горната част почвата е по-бедна и сравнително суха, а в долната част по-богата и свежа.

По утвърдения Горскостопански план на ТП Държавно горско стопанство-Враца от 2014 година, изцяло заема Горска територия с надморската височина от 300м и представлява издънково насаждение /произход издънков/, за превръщане на възраст 65 години, трети бонитет и пълнота 0,7.

Съставът основно е от чер с участие на благуи, мъждрия, зимен дъб и габър, поради което заемат церовия пояс, строежа е неравномерен със средно състояние. Горите са със специална категория с функция специална Натура 2000: BG0000166 и BG0002053, защитени зони птици и местообитания /местообитание 91МО/. Тоест съоръжението изцяло попада в 33 „Врачански Балкан“ по Директивата за птиците.

Предвидения терен за изграждане на ОВАРЕЛ „Мътница“ представлява тихо и спокойно място с обилна тревна растителност, както и наличие на богат подраст от широколистни видове с преобладаващо участие от чер, благуи, мъждрия, зимен дъб и габър. Откритите площи са около 20% от територията с беден до средно богат тревен състав, естествената хранителна база е съставена от изобилието на къпини, малини и агроценози - ливади, мери, пасища. По-голямата част от тези площи пустеят и не се стопанисват интензивно, което е от голямо положително значение за възможността за заселване на дивеч. Към момента на терена се наблюдава и обилно плодоносене от жълди, горски семска и плодове, както и листа и клонки от дървесни и храстови видове.

Естествените хранителни възможности на средата са с ясно изразен сезонен характер и като цяло няма да бъдат достатъчни за целогодишното изхранване на животните при заложената гъстота. По тази причина съобразно с естествените условия подхранването следва да бъде целогодишно.

Наличието на изкуствено изграден извор с богата водна и мезофилна растителност в предвидената територия за изграждане на ОВАРЕЛ „Мътница“ представлява допълнителен източник на специфични сочни хранителни ресурси дори през най-сухите месеци и обогатява естествена биотопна среда за елена лопатар.

3.1.1.6. Проучване на открити пространства, които предоставят естествена хранителна база, както и са подходящи места за сватбовища на елена лопатар

Тъй като тази точка от заданието почти припокрива по смисъл предходната, а частта за сватбовищата на елена лопатар в заграждение не са от особена важност предвид фактът, че сватбуване и успешно оплождане при този вид се случва във фермерска и зоопаркова среда на площи от по няколкостотин квадратни метра, използваме тази точка за да представим данни за хранителната база, обитание и потенциални места за сватбуване на елен лопатар извън проектното ОВАРЕЛ, когато започне освобождаването на индивиди.

Проектната ОВАРЕЛ „Мътница“ граничи с ТП „Врачански Балкан“, в чийто план за управление от 2011 г., прилежащата територия на горскостопанският ямот е в подзона П. 2. „Територии с висока консервационна значимост за флора, фауна и микота“.

Предназначението на зоната е:

Да опазва състоянието и процесите в естествените местообитания, съобщества и характерни ландшафтни, да спомага за подобряване структурата, растежа и продуктивността на горите, да спомага съхраняване, опазване и поддържане на естествените популации и местообитания на консервационно значими редки, застрашени и ендемични растителни, гъбни и животински видове.

Като допълнителни ограничения и забрани касаещи изготвената горскостопанска програма за този вид насаждения от (излънкови смесени дъбови гори), се прилагат общите режими на II-ра зона, а именно:

Допуска се провеждане на мероприятия по растителността, като извеждане на санитарни, отпледни и възобновителни сечи /постепенни, изборни и топи/и залесявания, гарантиращи запазване на местообитанията и месторастенията както и за използване на продуктивните възможности за оптимален растеж на дървостоя, подобряване на неговата структура и състояние.

Извън ОВАРЕЛ „Мътинца“ на север, изток и запад са предимно обработваеми земеделски земи, докато на юг се издига масивът на Врачанска планина. Някои от най-важните растителни съобщества, които определят облика на терена като подходящо местообитание за елена лопатар на територията на ПП „Врачански Балкан“ са описани в Плана за управление от 2011 г., както следва:

- Група смесени и доминирани от блага (Quercus frainetto) съобщества

Чистите и смесените съобщества на блага (Quercus frainetto) формират един от най-типичните елементи в растителната покривка на дъбовия пояс. Коренни по характер, те обаче имат изцяло излънков произход в резултат на интензивните сечи в миналото. В резултат на изсичането съвременното им разпространение е ограничено в значителна степен и по-добре запазени компактни съобщества се срещат главно в северозападната част на планината (около селата Стояново, Долно Озирово и Долна Бяла река) при надморска височина 300-600м. Преобладават западните и източните изложения. Терените са с наклон до 15°. Скалната основа е представена от пясъчници и шисти, на отделни места (Зверино) – от старопланински гранитоиди. Почвите са от типа сиви горски, плитки и средно мощни, сухи. По-широко разпространение има смесената група от асоциации, в която съпътстващи елементи с по-високо обилie са Carpinus orientalis, Quercus pubescens, Q. cerris, Crataegus monogyna (Агролеспроект, 2011).

- Група смесени и доминирани от цер (Quercus cerris) съобщества

Чистите и смесените съобщества, доминирани от цер са елемент на коренната растителност на Парка и в миналото са имали съществена роля в изграждане на растителността на дъбовия пояс. Интензивните сечи са довели до редуциране на тахната площ и в днешно време запазените съобщества в по-голямата си част имат излънков произход. Те заемат главно северозападните склонове на планината и се развиват върху варовици, пясъчници и гранитоиди с относително свежи неерозирани почви. В сравнение със съобществата на блага, местообитанията на цера имат по-мезофилен характер, което позволява в състава на смесените съобщества присъствие на по-мезофилни видове като Carpinus betulus, Fraxinus excelsior, Acer platanoides. Нарушената структура е довела до увеличено участие на Carpinus orientalis, както и на редица по-ксерофилни, нетипични горски видове като Cryosopogon gryllus, Dichanthium ischaetum, Festuca valesiaca и др. (Агролеспроект, 2011).

- Група смесени и доминирани от обикновен горун (*Quercus dalechampii*) съобщества; Смесени съобщества на обикновен горун (*Quercus dalechampii*) и келяв габър (*Carpinus orientalis*)

Групите от асоциации на обикновения горун (*Quercus dalechampii*) принадлежат към коренната растителност на Парка. В миналото те са били по-широко разпространени и са формирали основната част на ксеро-мезофилния дъбов пояс. В резултат на интензивни сечи общата им площ е силно редуцирана и на тяхно място са възникнали вторични храстови и тревни съобщества. В много участъци е проведено и изкуствено залесяване, главно с бял бор и черен бор. Все пак, съобществата на горуна са сред най-запазените дъбови съобщества в границите на Парка, въпреки че по-голямата част от тях имат издънков произход. В съответствие с мезофилната природа на този вид, местообитанията му са локализираны предимно по склонове със северно изложение, в близост до планинските реки и потоци, където почвената и въздушна влага имат по-високи стойности. Във връзка с тези изисквания стои и по-голямата надморска височина на разпространение (над 700 m). В тревната покривка на чистите съобщества относително високо обилие имат мезофилни видове като *Festuca heterophylla*, *Poa nemoralis*, *Stellaria holostea*, *Melica uniflora* и др. (Агролеспроект, 2011).

- Група смесени и доминирани от келяв габър (*Carpinus orientalis*) съобщества

Съобществата на келявия габър имат съществена роля в изграждането на растителната покривка върху голяма част от парковата територия и придават основния облик на ксеротермния дъбов пояс. Предимно вторични по произход, те заемат мястото на изсечени в миналото дъбови гори. Фитоценозите имат главно храсталачен тип, който е резултат от неблагоприятните условия (плитки, каменисти и скалисти, сухи, силно ерозирани терени), както и от антропогенната дейност (сечи, папа на кози). Върху по-ограничени площи съобществата са представени с ниски дървесни форми. Съставът им е изключително богат. За това способстват отворените пространства и относително слабата конкуренция на келявия габър. В смесените съобщества участват голям брой дървесни и храстови видове като *Quercus pubescens*, *Q. frainetto*, *Acer campestre*, *Fraxinus ornus*, *Paliurus spina christi*, *Syringa vulgaris*, *Cotinus coggygria*, *Pyrus pyrausta*, *Crataegus monogyna*, *Rosa canina*, *Clematis vitalba* и др. Заслужава да се отбележи присъствието на реликtnите видове *Daphne laureola*, *Acanthus longifolius*, *Acer monspessulanum*, *A. hyrcanum*, *Corylus colurna*, *Juglans regia* (Агролеспроект, 2011).

- Съобщества доминирани от салина (*Chrysopogon gryllus*)

Съобществата на салината имат широко разпространение, но са представени от ограничени по площ фитоценози в ниските части на Парка, в дъбовия пояс. Те имат вторичен произход и се развиват на мястото на изсечени в миналото дъбови гори. Почвите варират по своята мощност, на някои места те са засегнати от плоскостна ерозия. Разпространението на тези съобщества е привързано към околностите на салината край парковата територия, където ползвани като пасища (в миналото), те са придобили устойчиво-производен характер. Поради редуциране на пасищния режим, в границите на бившите пасища се наблюдава „настъпление“ на храстовата растителност. Ролата на субдоминанти във фитоценозите имат видове като *Agrostis capillaris*, *Festuca valesiaca*, *Trifolium laevigatum*, *Vulpia myuros*, *Danthonia alpina*. Ограничена част от съобществата, развиващи се при по-мезофилни условия се намират под сенокосен режим на ползване (Агролеспроект, 2011).

- Съобщества доминирани от белизма (*Dichanthium ischemum*)

Съобществата на белизмата имат по-ограничено разпространение в сравнение с тези на салината. Те са локализирани в границите на хсеротермния дъбов пояс в ниските части на планината, по южни склонове. Подпочвената скала е варовикова, почвите са плитки и сухи, на места – слабо ерозирани. Съобществата на белизмата имат вторичен произход и заемат места на изсечени в миналото дъбови гори. В миналото те са ползвани като пасища, които в днешно време са практически изоставени. Фуражните качества на тревостойите са ниски (Агроекопроект, 2011).

- Съобщества доминирани от валезийска власатка (*Festuca valesiaca*)

Съобществата на валезийската власатка присъстват в различни части от парковата територия. Те имат вторичен произход и заемат мястото на изсечени в миналото дъбови, габърви и букови гори. На конкретни места преобладаващите в миналото съобщества на *Festuca valesiaca* в днешно време са подменени от по-мезофилните съобщества на *Agrostis capillaris*, *Festuca rubra* и *Brachypodium pinnatum* (Агроекопроект, 2011).

- Група смесени съобщества на глог, дива круша и келяв габър (*Crataegus monogyna*, *Pyrus pyrastier*, *Carpinus orientalis*)

Смесените храстови съобщества имат съществена роля в изграждането на растителната покривка на Парка. Те имат вторичен произход и се явяват етап от деградация на горската растителност след интензивни сечи в миналото. Срещат се във всички части на Парка и формират разностранни по структура фитоценози. В някои случаи се образуват плътни храстови покрития, но по-често се срещат отворени съобщества и групировки, както и комплекси с тревни съобщества. Местобитанията са разнообразни по изложение, наклон, подпочвена скала и почви. Терените в много случаи са силно ерозирани. Сравнително ново явление е доължителното разширяване на засяните площи в условията на силно редуцирания и на места – преустановен пасищен режим. Това разширяване се реализира върху изоставените пасища и дивади (Агроекопроект, 2011).

Мозаичния характер, разнообразието на релефа и на описаните местобитания представляват идеална среда за възпроизводство и обитание на елен лопатар, като ще предоставят възможност и за краткодистантни сезонни миграции за изхранване, размножаване (вкл. сватбуване) и защитено пребиваване и съответно добра възможност за установяване на устойчива местна популация.

3.1.1.7. Проучване на водоизточници

На територията на ПП "Врачански Балкан", на основание чл. 118, ал. 1, т.3 от Наредба № 3/27.10.2000г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони /СОЗ/ около налични водоизточници и съоръжения за питейно и битово водоснабдяване и водоизточниците по определените стари СОЗ до проектиране на нови на територията на с. Главаци, община Криводол със Заповед № 1539 от 05.10.1982г. г. "Мътница" е утвърден пояс "А" с площ от 0,1дка, непосредствено до проектираното съоръжение.

В района са установени 2 броя водоизточници, изкуствено изграден язовир който постоянно се запълва от водохващане и каптаж на извори Калпа мътница непосредствено под пещера „Тошова дупка“ (Тошина Дупка, Калпа Мътница, Изворна), богата на пещерна и водна фауна. Язовира не се използва за питейно

водоснабдяване, собственост е на община Криводол и е идеално място за водопой на животните.

3.1.1.8. Проучване на достъпност и проходимост

Установените инфраструктурни (инженерни) съоръжения представляващи асфалтов път, изграден през годините и поддържан като пътна мрежа прави територията на съоръжението лесно и бързо достъпна с автомобилен и др. вид транспорт през цялото време от годината.

Източната стака на територията на планираното за изграждане съоръжение разполага с допълнителни полски и горски пътища без трайна настилка като част от тях са в лошо състояние и ерозирани.

След извършване на постоянна поддръжка, ремонт и реновиране при необходимост, ще направи стопанството лесно достъпно за допълнителна поддръжка и изграждането на планираните инженерни съоръжения.

От западната страна на съоръжението преминава съществуваша просека с електропровод до наличните сгради /бивша резиденция и помощни сгради към нея/ и съоръжения /трафопост и помпена/ в непосредствена близост до територията на съоръжението, за което се изисква се постоянна поддръжка на и ел. съоръженията, гарантиращи тяхната работа и безопасност.

3.1.1.9. Проучване на фактори на безпокойство – ловци, туристи, пътна инфраструктура и др.

Предвиденото ОВАРЕЛ „Мътница“ като цяло е слабо засегнато по отношение на безпокойство от всички възможни фактори.

Екологическата обстановка в района на планираното съоръжение, е благоприятна за водене на целенасочена и ефективна ловностопанска дейност.

Антропогенните въздействия в района подлежат на неутрализиране само с въвеждане на ефективна охрана на дивеча и организация на ползването в горските територии, осигуряваща необходимото спокойствие за ловностопанските видове.

3.1.1.10. Проучване на възможностите за разполагане на предвидените съоръжения; и предложение на схема на ловностопанските съоръжения.

На предвидената площ за ограждане от 21,34 ха с предвижда изграждането и разполагането на следните ловностопански съоръжения:

- Ограда - около 2 500 л.м. на дървени колове, вкопана в долния край с подпори през 1-2 кола.
- Портал - 300 x 250 см. - 2 бр.
- Сепаратор - около 200 л.м на дървени колове, вкопана в долния край с подпори през 2 кола.
- Портал 200 x 250 см. - 2 бр.
- Сеновал-хранилка по чертеж и КС - 1 бр.
- Хранилка - ясла по чертеж и КС - 2 бр.
- Комплексна хранилка - 2 - бр. КС
- Заслони - 1 бр. КС
- Автоматична хранилка КС - 1 бр.
- Дивечови ниви - 3 бр. х около 1.5 до 2 дка.

Планираните съоръжения (Спецификация е представена в Приложение 2) са в съответствие с нормативите по ЗЛОД и ППЗЛОД, екологичните особености на вида и технологията на развъждане (подробни КС са представени в Приложение 3).

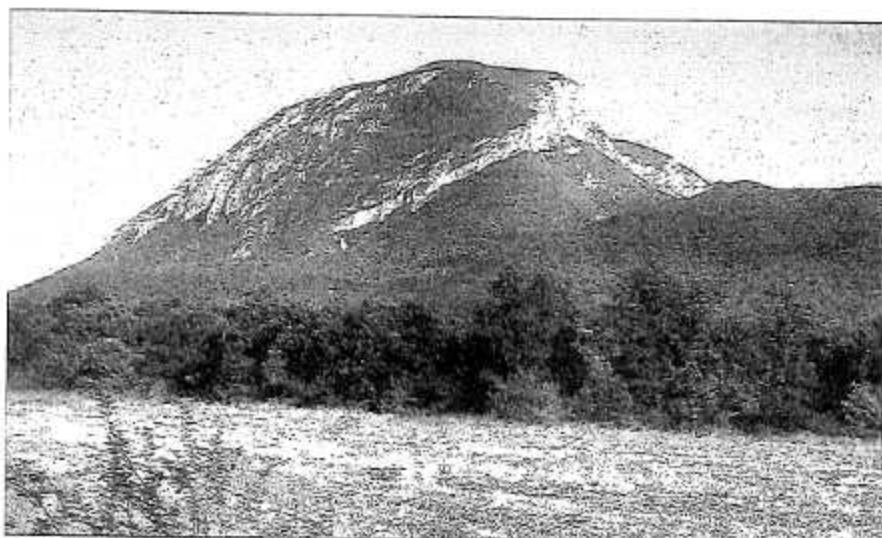
Фигура 3. Изглед на предложеното заграждение в Google Earth и предложена условна устройствена схема на съоръженията в ОВАРЕЛ „Мътница“

3.1.1.11. Координатен регистър на предложението на ОВАРЕЛ „Мътница“

Виж kmz. файл в Приложение 4.

3.1.1.12. Ранкиране и бележки от проучваната територия във BG0002053 „Врачански Балкан“

място	Оценка на местообитанието за елен лопатар в оградениято	Оценка на местообитанието за елен лопатар извън оградениято	Достъп до оградениято	Потенциално значение за черния лешояд и други лешояди	заплатки	Общо брой точки
ОВАРЕЛ „Мътница“	10	10	10	3	-1	32

Фигура 4. Изглед от терена на предлаганата за изграждане ОВАРЕЛ „Мътница“.

3.2. BG0002126 „Пирин буфер“

3.2.1. Ограждение за възпроизводство, адаптация и разселване на елен допатар (ОВАРЕЛ) „Брезница“, част от ПЛСР Брезница, ТП „ДГС Гоце Делчев“, РДГ „Благоевград“

3.2.1.1. Идентифициране на подходящо местообитание „Дъбови гори върху бедни и сухи почви“ „Смесени широколистни гори“ - предложение за изграждане на ОВАРЕЛ „Брезница“

ОВАРЕЛ „Брезница“ се изгражда от ЛРС „Гоце Делчев“ - стопанисващ дивеча в ПЛСР „Брезница“ към ТП „ДГС Гоце Делчев“. Базата ще има статут на ловище към ПЛСР „Брезница“.

Определеният в резултат на проучванията терен обхваща бялборовата гора с участък от смърч на склон със западно и югозападно изложение. Избрано по критериите за географско положение и по разнообразие на земните си форми, водонизточници и по богатство на растителност съоръжението може да бъде

разположено в западната част на ЗЗ „Пирин буфер“ в землището на с. Брезница, Община Гоце Делчев в средата югозападния макросклон на Северен Пирин.

Пресеченият терен, разнообразен релеф и големи амплитуди на надморската височина с вариации на климата от преходно-средиземноморски (в долината на р. Места) до алпийски (по билата на Пирин), както и съставът, състоянието и характерът на растителната покривка било като хранителна среда или за защита от неприятел и неблагоприятни климатични условия, обуславят възможността за успешно и устойчиво разселване на елен лопатар, като допълнение към другите видове чифтокопитни диви животни.

Ограждението ще бъде изградено на 1200 м надм.вис. и ще представлява оградена площ от ~22 ха., ~2600 м. ограда със съответната инфраструктура, фуражна база и биотехнически съоръжения. Ще бъде разделена на два двора – възпроизводствен/отраслов и карантинен двор (сепаратор) с цел сепарация на индивидите.

Защитени територии и ограничения

ОВАРЕЛ „Брезница“ попада в:

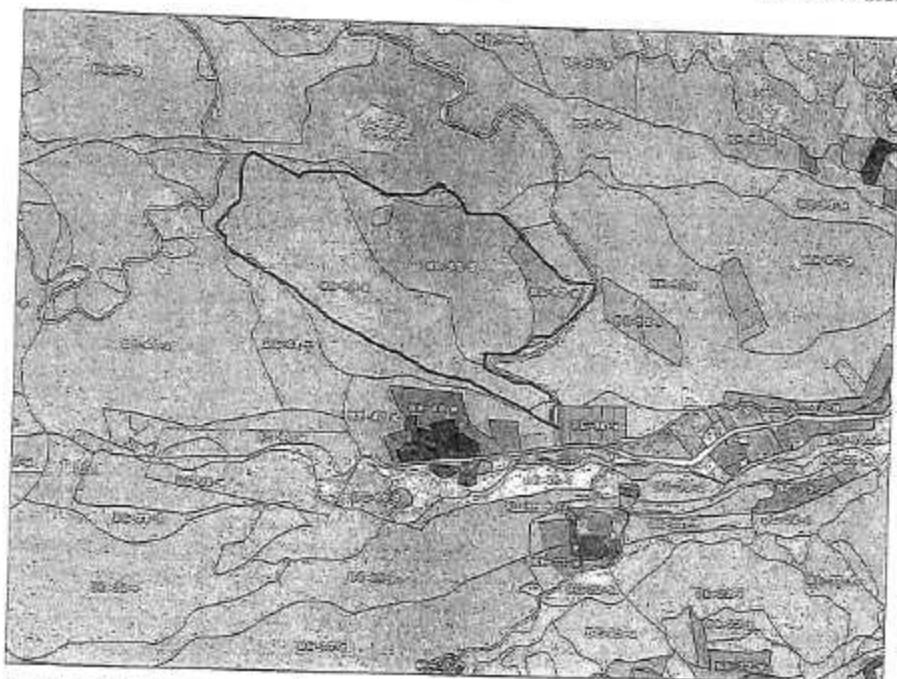
- ЗЗ „Пирин буфер“, BG0002126

По отношение на ограниченията в ОВАРЕЛ „Брезница“ не е планирано използване на минерални торове и пестициди, залесяване на голи площи и премахване на характеристики на ландшафта.

- ЗЗ „Река Места“, BG0001021

По отношение на ограниченията в ОВАРЕЛ „Брезница“ не се планират мероприятия променящи характера на в площите, които представляват хабитати по ЗБР, предмет на опазване в защитената зона.

3.2.1.2. Проучване на собствеността на терените

Фигура 5. Ориентировъчно изображение на планираното ОВАРЕЛ „Брезница“ върху картна основа с горските отдели и КВС имоти

Таблица 4. Списък на подотделите и частите от подотдели попадащи в предложението за утвърждаване на ОВАРЕЛ „Брезница“, ДПС Гоце Делчев, РГД Благоевград.

№	Отдел №	Подотдел	Преобладаващ дървесен вид	Собств.	ЕКАТТЕ	Площ (ха)
1	40	ж	Бял бор	ггед	06306	3,5 (част)
2	52	а	Бял бор	ггед	06306	16,1 (част)
3	52	б	Бял бор	ггед	06306	10
4	52	ж	Смърч	горски територии – частна собственост	06306	1,7
5	53	о	Бял бор	ггед	06306	11,8 (част)

Таблица 5. Списък на имотите по КВС и частите от такива попаднали в предложението за утвърждаване на ОВАРЕЛ "Добротино"

№	Кадастрален номер/КВС	Землище, Община	Собственост	Начин на трайно ползване
1	06306.56.5	с. Брезница, Гоце Делчев	Държава частна	Горски територии
2	06306.73.7	с. Брезница, Гоце Делчев	Частна	Горски територии
3	06306.73.148	с. Брезница, Гоце Делчев	Частна	Горски територии
4	06306.73.149	с. Брезница, Гоце Делчев	Частна	Горски територии
5	06306.73.150	с. Брезница, Гоце Делчев	Частна	Горски територии
6	06306.73.151	с. Брезница, Гоце Делчев	Частна	Горски територии

Като цяло, територията на проектното ОВАРЕЛ „Брезница“ попада върху горска територия както следва:

Горски територии/гори:

- Частна собственост /на физически лица/ 1,7 ха;
- Държавна публична с площ от 20,3 ха;

3.2.1.3. Определяне на среден бонитет за елен лопатар

Тип местообитание - 21. Борова гора

Характеристика на местообитанието - 3. Насажденията предимно млади и средновъзрастни, склопени. Откритите площи под 10%. Почвената покривка от житни и боровинки - рядка.

Бонитет - III

Избраният терен на ОВАРЕЛ „Брезница“ попада на територията на Ловно-рибарско дружество – Гоце Делчев, ловно-стопански район „Брезница“ и се стопанисва от ловно-рибарската дружина в с. Брезница. Теренът е в землището на с. Брезница, община Гоце Делчев. При извършеното наблюдение и проучване на терена както и извадка от утвърдения Горскостопански план на ТП Държавно горско стопанство-Гоце Делчев се установи, че в територията на съоръжението попадат разновъзрастни бялборови насаждения, склопени, неравномерно разпределени сечища и открити площи около 10% с беден тревен състав, което обуславят III бонитет на стопанството.

Предвид описаният бонитет, местообитанията могат да се определят като горски, като преобладават горските насаждения с превес над откритите площи с преобладаване на сечища, мочури, крайводни и др.

3.2.1.4. Проучване на близост на колонии лешояди

Източният склон, на който е разположено съоръжението е част от Пирин. През летните месеци до 25-40 белоглави лешояди от колонията на вида в Кресненския пролом посещават билните части в НП „Пирин“, където летуват изхранвайки се с трупове на загинали изведени на лятна паша по алпийските пасища говеда и овце (Пешев и кол., 2019а). Колонията на белоглавите лешояди в Кресненския пролом е най-близко разположената до планираната ОВАРЕЛ „Брезница“ с общ брой на индивидите от 50-70, като годишно през района минават над 120 различни индивиди от други колонии на вида на Балканите – Сърбия, Северна Македония, Хърватска, Гърция, Източни Родопи, Врачански Балкан и др. (Пешев и кол. 2019b). В района също биват привлечани до 5 екземпляра годишно черни лешояди и 2-4 египетски лешояди (Пешев и кол. 2019b). Потенциално гнездово находище на белоглав лешояд са скалите по Санданска Бистрица и меловите над Мелник, където видът е гнездил в миналото (Куртев, 2001 и цитираните там референции). Друго подходящо място за белоглав лешояд е Момина клисура по река Места. За черният лешояд 33 „Пирин буфер“ предлага добри условия за гнездене на големи площи в старите черноборови и черномурови гори по стръмни и отдалечени от населени места склонове.

3.2.1.5. Проучване на естествена хранителна база за елена лопатар и съществуващият подлес

Предвидения терен за изграждане на предлаганото ограждение представлява тихо и спокойно място с горска (бор и смърч) и тревна растителност, както и наличие на подраст от широколистни видове. Откритите площи в предлаганото ограждение са около 10% от територията с биден тревен състав (*Festuca*, *Agrestis*), а храстовата растителност е представена от *Chamaecytisus*, *Vaccinium*, и др. Естествените хранителни възможности на средата са ограничени и с ясно изразен сезонен характер и като цяло няма да бъдат достатъчни за целогодишното изхранване на животните при заложената гъстота. По тази причина съобразно с естествените условия подхранването следва да бъде целогодишно.

3.2.1.6. Проучване на открити пространства, които предоставят естествена хранителна база, както и са подходящи места за сватбовниша на елена лопатар;

Източният макросклон на Пирин обхваща разнообразни местообитания от 300 м. надм. в. в долината на р. Места до почти 3000 м. надм. в. по високите върхове на отстояние 5-10 км. Разликата в надморската височина обуславя разнообразни климатични условия и това води до разнообразна растителност. От предимно дъбови гори (*Quercus*) в ниските части, до букови (*Fagus*) естествени иглолистни (*Pinus*, *Picea*) в средния и високопланинския горски пояс, до безлесни алпийски пасища. На по-инска надморска височина се редуват горски местообитания с агропенози, които представляват оптимално местообитание за елена лопатар. Мозаичният характер, разнообразието на релефа и местообитанията представляват идеална среда за възпроизводство и обитание на елен лопатар, като ще предоставят възможност и за краткодистантните сезонни миграции за изхранване, размножаване (вкл. сватбуване) и защитено пребиваване.

Подобряването на естествените условия за изхранване на дивеча е най-важното ловностопанско мероприятие. В рамките на стопанисването на дивеча естествено ще се налага подхранване по определени схеми и сезони.

3.2.1.7. Проучване на водоизточници

В района е установен 1 водоизточник – дере преминаващо през цялата площ да заграждението и е подходящо място за целогодишен водоупой на животните. На няколко места по дерето могат да се направят с естествени материали (колони, листа и кал) малки вирчета, където в най-сухите летни месеци (август – септември) да се събира и отпява по-голямо количество и по-лесно достъпна вода.

3.2.1.8. Проучване на достъпност и проходимост

Установените инфраструктурни съоръжения представляващи асфалтов път от с.Брезница – м.Чарка, и отделящ се от него черен път изграден през годините и поддържан като пътна мрежа прави територията на съоръжението достъпна с автомобилен и др. вид транспорт през цялото време от годината. Източната и северната страна на територията на планираното за изграждане съоръжение разполага с допълнителен горски път без трайна настилка.

3.2.1.9. Проучване на фактори на безпокойство – ловци, туристи, пътна инфраструктура и др.

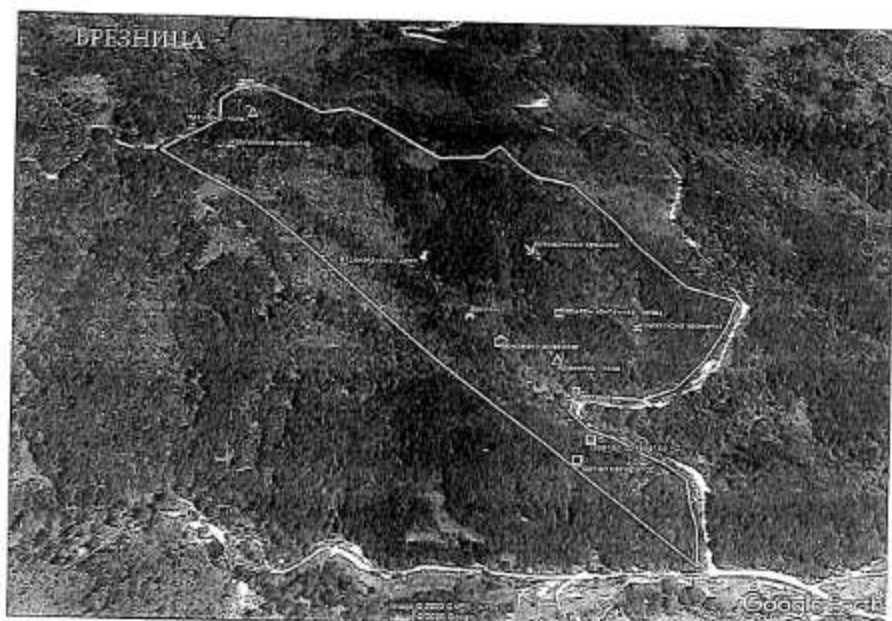
Предвиденото съоръжение като цяло е слабо засегнато по отношение на безпокойство от всички възможни фактори. Екологичната обстановка в района на планираното съоръжение, е благоприятна за водене на целенасочена и ефективна ловностопанска дейност. Антропогенните въздействия в района подлежат на неутрализиране само с въвеждане на ефективна охрана на дивеча и организация на ползването в горските територии, осигуряваща необходимото спокойствие за дивеч.

3.2.1.10. Проучване на възможностите за разполагане на предвидените съоръжения и предложение на схема на ловностопанските съоръжения

На предвидената площ за ограждане от 22 ха с предвижда изграждането и разполагането на следните съоръжения:

- Ограда - около 2 600 л.м. на дървени колове, вкопана в долния край с подпори през 1-2 кола.
- Портал - 300 x 250 см. - 2 бр.
- Сепаратор - около 200 л.м на дървени колове, вкопана в долния край с подпори през 2 кола.
- Портал 200 x 250 см. - 2 бр.
- Сеновал-хранилка по чертеж и КС - 1 бр.
- Хранилка - ясла по чертеж и КС - 2 бр.
- Комплексна хранилка - 2 - бр. КС

- Заслони - 1 бр. КС
- Автоматична хранилка КС - 1 бр.
- Дивечови ниви - 3 бр. х около 1.5 до 2 дка.

Фигура 6. Примерна схема на заграждението и примерно разположение на биотехническите съоръжения в предлаганата ОВАРЕЛ „Брезница“

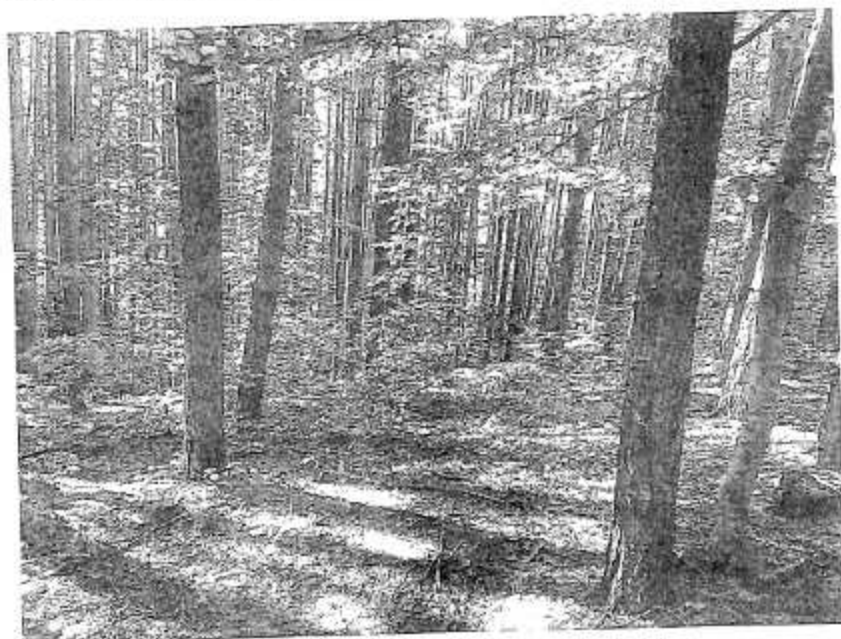
3.2.1.11. Координатен регистър на предложението на ОВАРЕЛ "Мъгница"

Виж kmz. файл в Приложение 5.

3.2.1.12. Ранкиране и бележки от проучваната територия в BG0002126 „Пирин буфер“

Таблица за ранкиране на проучваните територии във BG0002126 „Пирин буфер“

Място	Оценка на местообитанието за елсен лопатар в ограждането	Оценка на местообитанието за елсен лопатар извън ограждането	Достъп до ограждането	заплахи	Потенциално значение за черния лешояд и други лешояди	Общо брой точки
с. Брезница, Гоце Делчев	5	6	8	-1	1	19

Фигура 7. Изглед от терена на предлаганата ОВАРЕЛ „Брезница“

Фигура 8. Изглед от терена на предлаганата ОВАРЕЛ „Брезница“

Фонд на околната среда и фотом www.buff.org

3.3. BG0002058 „Сините камъни-Гребенеп“

3.3.1. Ограждение за възпроизводство, адаптация и разселване на елен лопатар (ОВАРЕЛ „Чучура“, част от Природен парк „Сините камъни“, ТП „ДГС Сливен“, РДГ-Сливен

3.3.1.1. Идентифициране на подходящо местообитание „Дъбови гори върху бедни и сухи почви“ „Смесени широколистни гори“ - предложение за изграждане на ОВАРЕЛ „Чучура“

ОВАРЕЛ „Чучура“ може да бъде изградено от ЛРС „Сливен“ - стопанисващ дивеча в ПЛРС „Ичера“ - прилежаща територия към ПП „Сините камъни“ към ТП „ДГС Сливен“.

Определеният в резултат на проучванията терен обхваща смесена букова гора с кучугури от бял бор и подлес от глог, дрян, шипка и др. на склон с южно изложение. Избрано по критериите за географско положение и по разнообразие на земните си форми, водоизточници и по богатство на растителност ОВАРЕЛ „Чучура“ може да бъде разположено в северната част на 33 „Сините камъни-Гребенеп“, попадайки почти изцяло на територията на ПП „Сините камъни“ в землището на с. Ичера, Община Сливен в билната част на Сливенска планина.

Пресечният терен, разнообразен релеф и големи амплитуди на надморската височина с вариации на климата от преходно-средиземноморски (в Сливенското поле) до планински (по билата на Сливенска планина), както и съставът, състоянието и характерът на растителната покривка било като хранителна среда или за защита от неблагоприятни климатични условия, обуславят възможността за успешно и устойчиво разселване на елен лопатар, като допълнение към другите видове чифтокопитни диви животни.

ОВАРЕЛ „Чучура“ ще представлява оградена площ от ~22 ха и линейна дължина на оградата около 2100 м., на около 800 м надм. вис., със съответната инфраструктура, фуражна база и биотехнически съоръжения. Ще бъде разделена на два двора – един възпроизводствен/отраслов и един карантинен двор с цел сепарация на индивидите. Ограждението ще даде възможност да се развъжда елен лопатар в запаси над нормалните на свобода (коригирани със стопански коефициент). Така ще се постигне бързо задивечаване, лесно извършване на наблюдения и селекция. Конкретната технология на развъждане, фуражната база и биотехнически съоръжения ще бъдат представени в ловностопанската програма.

Защитени територии и ограничения

ОВАРЕЛ „Чучура“ попада в:

- Природен парк „Сините камъни“

По отношение на ограниченията в ОВАРЕЛ „Чучура“ не се планират мероприятия променящи характера на площите и видовете, които представляват обект на опазване от ПП „Сините камъни“.

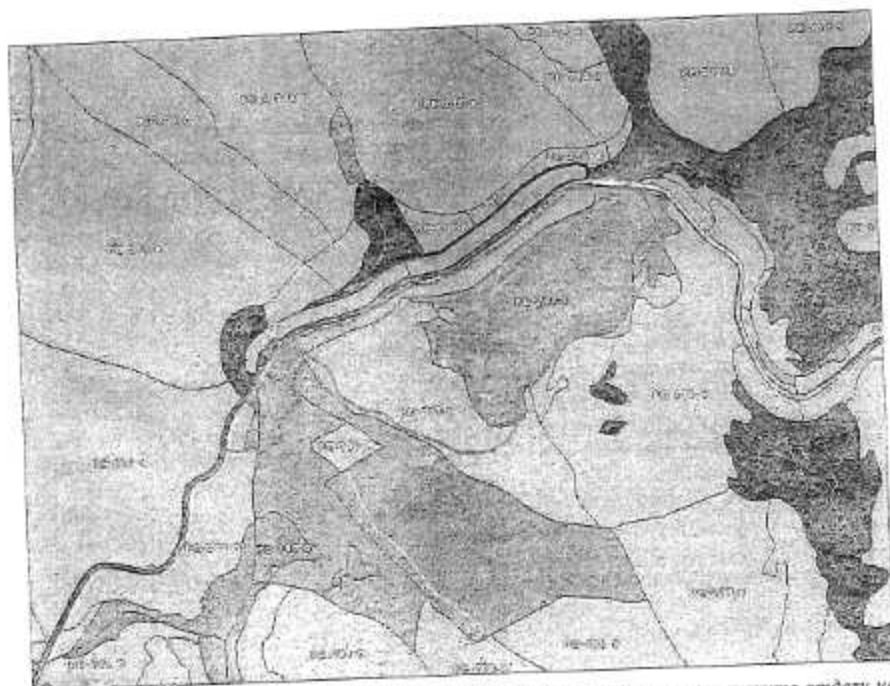
- 33 „Сините камъни – Гребенец“, BG0002058

По отношение на ограниченията в ОВАРЕЛ „Чучура“ не е планирано използване на минерални торове и пестициди, залесяване на голи площи и премахване на характеристики на ландшафта.

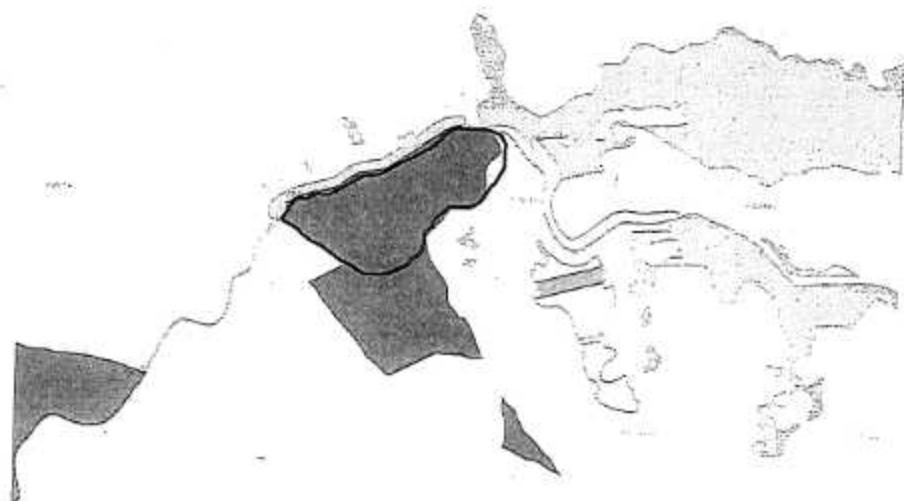
- 33 „Сините камъни“, BG0000164

По отношение на ограниченията в ОВАРЕЛ „Чучура“ не се планират мероприятия променящи характера на площите, които представляват хабитати по ЗБР, предмет на опазване в защитената зона.

3.3.1.2. Проучване на собствеността на терените

Фигура 9. Условна схема на предлаганото заграждане спрямо горскостопанските отдели на предлаганата ОВАРЕЛ „Чучура“.

Фигура 10. Моделна схема на предлаганото заграждение спрямо имоти по КВС на предлаганата ОВАРЕЛ "Чучура".

Таблица 6. Списък на подотделите и частите от подотдели попадащи в предложението за утвърждаване на ОВАРЕЛ "Чучура".

№	Отдел №	Подотдел	Преобладаващ дървесен вид	Собств.	ЕКАТТЕ	Площ (ха)
1	789	1	Горски ливади и пасища	ггсд	32915	12,7
2	789	2	Горски ливади и пасища	ггсд	32915	1 (част)
3	789	в	Бял бор	ггсд	32915	2,9
4	789	г	Бук	ггсд	32915	10,8 (част)
5	789	е	Бук	ггсд	32915	17,3 (част)
6	789	ж	Бук	ггсд	32915	0,8

Таблица 7. Списък на имотите по КВС и частите от такива попадащи в предложението за утвърждаване на ОВАРЕЛ "Чучура"

№	Кадастрален номер/КВС	Землище, Община	Собственост	Начин на трайно ползване
1	32915.0.582	с. Ичера, Община Сливен	Държавна публична	Горски територии
2	32915.0.595	с. Ичера, Община Сливен	Държавна частна	Горски територии

Като цяло, територията на предлаганото ОВАРЕЛ „Чучура“ попада върху горска територия, както следва:

Горски територии/гори:

- Държавна публична с площ от 21 ха;
- Държавна частна с площ от 1,20 ха;

3.3.1.3. Определяне на среден бонитет за елен лопатар

Избраният терен попада на територията на Природен парк „Сините камъни“ в землището на с. Ичера, община Сливен. При извършеното наблюдение и проучване на терена както и извадка от утвърдения Горскостопански план на ТП Държавно горско стопанство-Сливен се установи, че в територията на съоръжението попадат разновъзрастни букови издънкови и семени гори, бялборови насаждения, склопени, неравномерно разпределени сечища и открити площи около 20% с беден до средно богат тревен състав, което обуславят II бонитет на стопанството. След почистване на храсти и млади дървета, откритите площи могат да достигнат до 30%. Предвид описаният бонитет, местообитанията могат да се определят като горски, като преобладават горските насаждения с пресвес над откритите площи с преобладаване на сечища, естествени ливади, пасища и др.

3.3.1.4. Проучване на близост на колонии лешояди

Южният склон, на който е разположено съоръжението е част от Сливенска планина. В района между Сините камъни и Котел обитават 80-120 белоглави и 7-10 черни лешояди. И на двете места функционират площадки за подхранване на лешояди. Гнездовите колонии на белоглавите лешояди са на около 15-20 км на север в Котленска планина, но напоследък има индикации, че видът ще започне да гнезди и на територията на ТП „Сините камъни“, тъй като се наблюдава все по-често пощипване на няколко птици по подходящи скали източно и западно от трасето на лифта за м. Карандила. В колонията на белоглавия лешояд в Котленска планина гнездят 22-25 двойки. След началото на освобождаване на черни лешояди през 2018 г. вече редовно се наблюдават между 7 и 10 индивиди, от които са формирани 2-3 двойки, но все още не са пристъпили към гнездене (защото са полово незрели) като както и преди това, често присъстват и птици от единствената колония на вида в резервата „Дали“ Гърция (находяща се на над 160 км южно), които биват привлечени от местните лешояди и местата за подхранване. Задивечаването с елен лопатар в района ще добави още един

чифтокопитен вид, който ще подобри местообитанието за лешоядите и в частност за черния лешояд.

3.3.1.5. Проучване на естествена хранителна база за елена лопатар и съществуващият подлес

Предвиденият терен за изграждане на предлаганото ограждение представлява тихо и спокойно място с горска (*Fagus*, *Carpinus*, *Pinus*, *Tilia*), храстова - дрян, леска, габър и тревна (*Festuca*, *Trifolium*, *Lolium*), растителност, както и наличие на богат подраст от широколистни видове с преобладаващо участие от (*Juniperus*, *Rubus*, *Crataegus*, *Rosa*) и др. Откритите площи са около 20% от територията с беден до средно богат тревен състав. С почистване на част от храстите и разреждането на малки групи дървета, може да се достигне до 30% открити площи. Малки площи са заети от орлова папрат и бърз, които при паша от преживяните животни се явяват естествени дехедаминти.

Естествените хранителни възможности на средата са с ясно изразен сезонен характер и като цяло няма да бъдат достатъчни за целогодишното изхранване на животните при заложената гъстота. По тази причина съобразно с естествените условия подхранването следва да бъде целогодишно. Задължително е през зимния сезон (октомври - април) да се осигури подпомагане с груби фуражи и при необходимост сочни.

3.3.1.6. Проучване на открити пространства, които предоставят естествена хранителна база, както и са подходящи места за сватбовища на елена лопатар

Тъй като тази точка от заданието почти припокрива по смисъл предходната, а частта за сватбовищата на елена лопатар в заграждение не са от особена важност предвид фактът, че сватбуване и успешно оплождаване при този вид се случва във фермерска и зоопаркова среда на площи от по няколкостотин квадратни метра, използваме тази точка за да представим данни за хранителната база, обитание и потенциални места за сватбуване на елен лопатар извън проектното ОВАРЕЛ, когато започне освобождаването на индивиди.

Предвидения терен за изграждане на ОВАРЕЛ „Чучура“ се намира на северната граница на ПП „Сините камъни“ и представлява тихо и спокойно място с петнисто разположени букови и бялборови гори, открити и захрастени площи с храстова и тревна растителност, както и наличие на богат подраст от широколистни видове с преобладаващо участие от къпина, глог, шипка, дрян, леска, габър и др. При разселване елените ще имат възможността да ползват територията на ПП „Сините камъни“, и части от Сливенска планина – северни склонове към долината на р. Луда Камчия.

Общата площ на Природен парк „Сините камъни“ възлиза на 11380,8 ха, от които 10 919,7 ха са горски фонд и 461,1 ха са земеделски земи. От площта на горския фонд, 9343,8 ха е залесена като с естествен произход са 93,3% от насажденията. Обликът на растителността в Парка се дава от формациите на мизийския бук (30,5%), горуна (20,1%), цера (12,1%), керявия габър (10,1%), обикновения габър (6,4% и косматия дъб (6,4%). Средната възраст на гората е 63 години. Незалесената дървопроизводителна площ е 238 ха (2,1%), недървопроизводителната площ е 1799 ха (15,8%). (ИАГ - <http://new.iag.bg/files/lup/112/PPSiniteKamani.pdf>)

Тези данни показват, че територията на III „Сивите камъни“ може да се определи със среден бонитет за елен лопатар от II бонитет и съответно има възможност да предостави добри условия за изхранване, размножаване (вкл. сватбуване) и защитено пребиваване, което да доведе до установяване на устойчива популация.

3.3.1.6. Проучване на водоизточници

В района е посочено съществуването в миналото на чешма, която при проучването на терена не бе открита, но е вероятно да е възможно повторно капиране и възстановяване. В недалечно минало е била използвана за водопой на добитък, от която идва и името на местността – „Чучура“. Дере в югозападната част на ограждението ще може да предоставя вода в зимно-пролетния период. Необходимо е направата на малки бентове с естествени материали (клони, листа, кал) на няколко места по дерето, но също и малки вкопани по склоновете и измазани с глина микроводоноси (3-4 m²) които да задържат вода от валежи. При всички положения до създаването на посочените по-горе места за водопой ще е добре, да се предвиди доставянето на вода, чрез водопоска, както и допълнително в периодите на засушаване.

3.3.1.10. Проучване на достъпност и проходимост

Установените инфраструктурни съоръжения представляващи асфалтов път от гр. Сливен – м.Карандила, изграден през годините и поддържан като пътна мрежа, отразява съоръжението от север го прави достъпно с автомобилен и др. вид транспорт през цялото време от годината.

3.3.1.8. Проучване на фактори на безпокойство – ловци, туристи, пътна инфраструктура и др.

Предвиденото ОВАРЕЛ „Чучура“ като цяло е слабо засегнато по отношение на безпокойство от всички възможни фактори. Екологичната обстановка в района на планираното ограждение, е благоприятна за водене на целенасочена и ефективна ловноостопанска дейност. Антропогенните въздействия в района подлежат на неутрализиране само с въвеждане на ефективна охрана на дивеча и организация на ползването в горските територии, осигуряваща необходимото спокойствие за ловноостопанските видове.

3.3.1.9. Проучване на възможностите за разполагане на предвидените съоръжения; и предложение на схема на ловноостопанските съоръжения.

На предвидената площ за ограждане от 22 ха с предвижда изграждането и разполагането на следните съоръжения:

- Ограда - около 2 100 л.м. на дървени колове, вкопана в долния край с подпори през 1-2 кола.
- Портал - 300 x 250 см. - 2 бр.
- Сенаратор - около 200 л.м на дървени колове, вкопана в долния край с подпори през 2 кола.

- Портал 200 x 250 см. - 2 бр.
- Сеновал-хранилка по чертеж и КС - 1 бр.
- Хранилка - ясла по чертеж и КС - 2 бр.
- Комплексна хранилка - 2 - бр. КС
- Заслони - 1 бр. КС
- Автоматична хранилка КС - 1 бр.
- Дивечови ниви - 3 бр. х около 1.5 до 2 дка.

Планираните съоръжения са в съответствие с нормативите по ЗЛЮД и ППЗЛЮД, екологичните особености на вида и технологиите на развъждане – виж Приложение 2 и 3 относно спецификация на съоръженията и КС.

Фигура 11. Моделна схема на предлаганото заграждение и биотехнически съоръжения на планираната ОВАРЕЛ „Чучура“.

3.3.1.10. Координати на предлаганата ОВАРЕЛ „Чучура“

Виж kmz. файл в Приложение 6.

3.3.1.11. Ранкиране и бележки от проучваната територия във BG0002058 „Сините камъни - Гребенец“

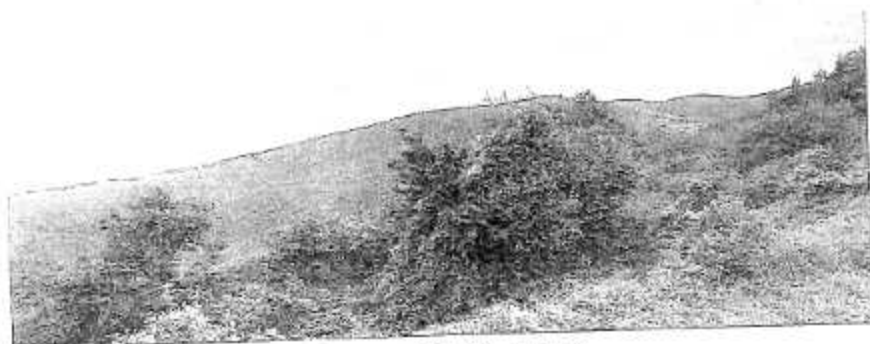
място	Оценка на местообитанието за елен лопатар в	Оценка на местообитанието за елен лопатар	Достъп до отравлението	запаски	Потенциално запчение за черния	Общо брой точки
-------	---	---	------------------------	---------	--------------------------------	-----------------

Фанд за дивата флора и фауна www.buff.org

	ограждението	извън ограждението			лесовод и други лесоводни	
ОВАРЕЛ „Чучура“	8	7	10	-1	3	27

Фигура 12. Изглед от терена предложен за ОВАРЕЛ „Чучура“.

Фигура 13. Изглед от терена предложен за ОВАРЕЛ „Чучура“.

3.4. BG0002071 „Мост Арда“

3.4.1. Ограждение за възпроизводство, адаптация и разселване на елен лопатар (ОВАРЕЛ) „Пчелари“, част от предоставен ловностопански район (ПЛСР) Пчелари, ТП „ДГС Хасково“, РДГ „Кърджали“.

3.4.1.1. Идентифициране на подходящо местообитание „Дъбови гори върху бедни и сухи почви“ „Смесени широколистни гори“ - предложение за изграждане на ОВАРЕЛ „Пчелари“

ОВАРЕЛ „Пчелари“ може да бъде изградено от ЛРД „Хасково“ - стопанисващо дивеча в ПЛСР „Пчелари“ към ТП „ДГС Хасково“.

Определеният в резултат на проучванията терен обхваща дъбова гора и открити поляни на склон със северно, североизточно изложение. Избрано по критериите за географско положение и по разнообразие на земните си форми, водоизточници и по богатство на растителност съоръжението може да бъде разположено в северозападната част на ЗЗ „Мост Арда“ в землището на с. Пчелари, община Стамболово в почти географската среда на Източни Родопи.

Местообитанието от типологична гледна точка е близо до посоченото като местообитание от I бонитет за елен лопатар. Почвата е сива горска обикновена, пещливо-глиниста, слабо каменива, рохка и слабо ерозирана, върху варовик. Богатството и свежестта на почвата се определя склона, като в горната част почвата е по-бедна и сравнително суха, а в долната част по-богата и свежа.

По утвърдения Горскостопански план на ТП Държавно горско стопанство-Хасково, изцяло заема Горска територия с надморската височина от 300м и представлява издънково насаждение /произход издънков/, за превръщане на възраст 65 години, трети бонитет и пълнота 0,7.

Състав основно е от чер с участие на благуи, мъждрич, космат дъб и габър, поради което заемат церовия пояс, строежа е неравномерен със средно състояние.

Предвид горното територията на представлява рядко съчетание на благоприятна среда за живот и развитие на разнороден дивеч, богата на ловна фауна.

Ограждението ще представлява оградена площ от ~30 ха и ~ 2530 м ограда със съответната инфраструктура разположена на около 300 м надм. вис., фуражна база и биотехнически съоръжения. Ще бъде разделена на два двора – един възпроизводствен и един карантинен двор с пел сепарация на индивидите. Базата ще даде възможност да се развija ценният за района вид елен лопатар в запаси над нормалните на свобода (коригирани със стопански коефициент). Така ще се постигне бързо задивстване, лесно извършване на наблюдения и селекция. ОВАРЕЛ „Пчелари“ ще има статут на ловище към ПЛСР „Пчелари“.

Защитени територии и ограничения

Проектното ОВАРЕЛ „Пчелари“ попада в:

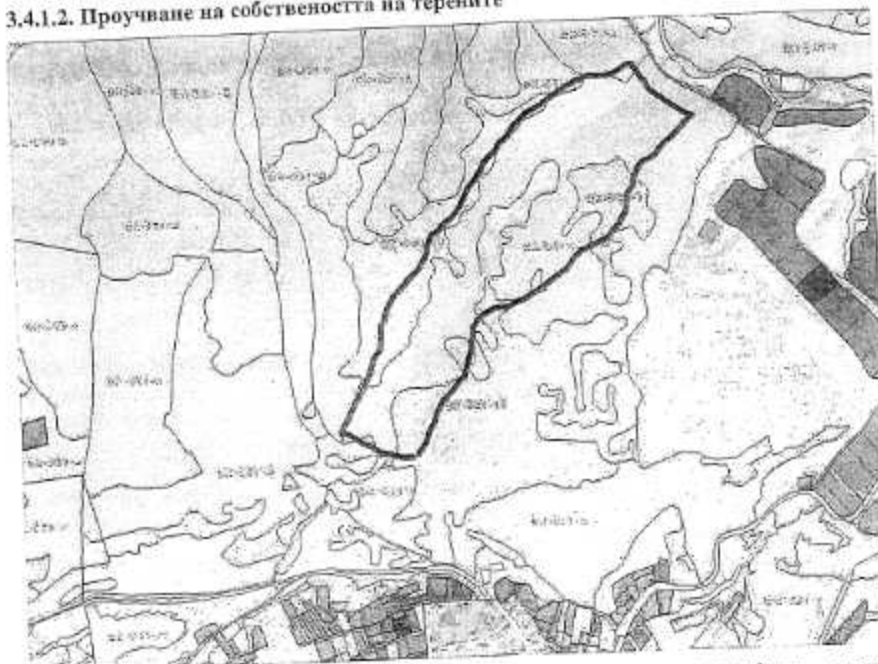
- ЗЗ „Мост Арда“, BG0002071

По отношение на ограниченията в ОВАРЕЛ „Пчелари“ не е планирано използване на минерални торове и пестициди, залесяване на голи площи и премахване на характеристики на ландшафта.

- 33 "Родопи Източни", BG0001032

По отношение на ограниченията в ОВАРЕЛ „Пчелари“ не се планират мероприятия променящи характера на ландшафта в площите, които представляват хабитати по ЗБР, предмет на опазване в защитената зона.

3.4.1.2. Проучване на собствеността на терените

Фигура 14. Моделна схема с ориентировъчно показано заграждение спрямо горскостопанските отдели и КВС имоти на планираната ОВАРЕЛ „Пчелари“

Таблица 8. Списък на подотделите и частите от подотдели попадащи в предложението за утвърждаване на БИСД „Пчелари“, ДГС Хасково, РГД Кърджали.

№	Отдел №	Подотдел	Преобладаващ дървесен вид	Собств.	ЕКАТТЕ	Площ (ха)
1	561	з	Благул	Общинска частна на Община Стамболово	58815	Част (от 370,2)
2	561	и	Благул	Общинска частна на Община	58815	Част (от 370,2)

				Стамболово		
3	561	к	Цер	Общинска частна на Община Стамболово	58815	Част (от 370,2)
4	561	ч	Космат дъб	Общинска частна на Община Стамболово	58815	Част (от 370,2)
5	561	8	Горски пасища	Общинска частна на Община Стамболово	58815	Част (от 370,2)
6	561	13	Горски пасища	Общинска частна на Община Стамболово	58815	Част (от 370,2)
7	561	14	Горски пасища	Общинска частна на Община Стамболово	58815	Част (от 370,2)

Таблица 9. Списък на имотите по КВС и частите от такива попадащи в предложението за утвърждаване на ОВАРЕЛ „Пчелари“

№	Кадастрален номер/КВС	Землище, Община	Собственост	Начин на трайно ползване
1	58815.0.51 – част	с. Пчелари, Община Стамболово	Общинска	Горски територии

Като цяло, територията на предлаганото ОВАРЕЛ „Пчелари“ попада върху горска територия, както следва:
Горски територии/гори:

- Общинска частна с площ от 30 ха;

3.4.1.3. Определяне на среден бонитет за елен лопатар

Избраният терен попада на територията на Ловно-рибарско дружество – Хасково, ловно-стопански район „Пчелари“ и се стопанисва от ловно-рибарската дружина в с. Пчелари. Теренът е в землището на с. Пчелари, община Стамболово. При извършеното наблюдение и проучване на терена както и извадка от утвърдения

Горскостопански план на ТП Държавно горско стопанство-Хасково се установи, че в територията на съоръженията попадат разновъзрастни насаждения от блатун, цер и космат дъб, склопени, неравномерно разпределени сечния и открити площи - агроценози (пасища) около 40% с беден до средно богат тревен състав, което обуславяят П бонитет на стопанството.

Предвид описаният бонитет, местообитанията могат да се определят като горски, като преобладават горските насаждения с превес над откритите площи с преобладаване на пасища и др.

3.4.1.4. Проучване на близост на колонии лешояди

В Източни Родопи се намират най-многобройните колонии на белоглави лешояд в България като отстоящите такива са на по-малко от 10 км в източна (Маджарово) и западна (Студен кладенец) посока. В района обитават между 150 и 300 белоглави и 5-10 черни лешояди (често идващи от резервата „Даля“ в Гърция). В района функционират няколко площадки за подхранване на лешояди. Задивечаването с елен лопатар в района е започнало отдавна в Източни Родопи и е много успешно особено в района на яз. Студен кладенец. Настоящото ограждение ще осигури създаване на още едно ядро в района и значително подсилване на популацията на вида в полза на устойчивото управление на горско-пасищни местообитания и лешоядите, в частност за черния лешояд.

3.4.1.5. Проучване на естествена хранителна база за елена лопатар и съществуващият подлес

Предвиденият терен за изграждане на предлаганото ограждение представлява тихо и спокойно място с ксеротермична горска (*Quercus pubescens*, *Q. frainetto*), храстова (*Paliurus*, *Juniperus*) и тревни (съобщества *Andropogon*, *Festuca*) растителност, както и наличие на подраст от широколистни видове (преобладаващо дъб и издънки) с участие от къпина, шипка, червена хвойна, драка, мъждряк, колян габър и др. Откритите площи в ограждението ще са около 40% от територията с беден до средно богат тревен състав от сухотлюбиви формации от средиземноморски тип.

Част от площите са използвани за екстензивна паша на селскостопански животни, което е от голямо положително значение за възможността за фуражните качества на тревния състав и съответно добра перспектива за успешно заселване и отглеждане на дивеч. Към момента на терена се наблюдава и обилно плодосъбиране от жълтици, горски семена и плодове.

Естествените хранителни възможности на средата са с изразен сезонен характер, като се очаква да има два минимума – през януари – март и юли-септември, когато ще се налага даване не само на концентриран, но и на груб фураж. Като дяло естествената храна няма да бъдат достатъчни за целогодишното изхранване на животните при заложената гъстота. По тази причина съобразно с естествените условия подхранването следва да бъде целогодишно (с концентриран фураж) и задължително през зимния сезон (декември - април) да се осигури подпомагане с груби фуражи.

3.4.1.6. Проучване на открити пространства, които предоставят естествена хранителна база, както и са подходящи места за сватбовища на елена лопатар

Проектната ОВАРЕЛ „Пчелари“ е разположена недалеч (около 13 км по права линия) от района на ловно стопанство „Студен кладенец“, в което успешно се размножава елен лопатар. Предполагам, че физикогеографските и трофични особености за вида са сходни на двете места, се предполага, че районът на Пчелари ще е подходящ за разселване на елена лопатар и вероятно ще подпомогне разселването на вида на по-голяма площ по долината на р. Арда.

Местообитанията, като е посочено по-горе отговарят на II бонитет за лопатар, а в някои места вероятно и I бонитет. Но за успеха на разселването ще бъде важно по-скоро контролът на непланирания (незаконния) отстрел и безпокойството. Последното ще е сравнително трудно, защото Източните Родопи, макар и с малка гъстота на населението, са равномерно заети от села и махали. До същите често живеят свободно пуснати/скитащи или безстопанствени кучета, които със сигурност ще предствалват заплаха за елените чрез хищничество и безпокойство. Въпреки това, именно управлението на заплахите (браконьерство, хищничество от не диви хищници) и отношението на хората към елените е най-важно за успеха на установяването на местна популация при доказано добри физикогеографски характеристики и трофични дадености за този вид дивеч в района.

3.4.1.6. Проучване на водозточници

В обхвата на оградата е налична чешма с бетонови корита за водопой на домашни животни, която ако е изправна не пресъхва през цялата година. В момента на проучването се установи, че чешмата е пресъхнала заради нарушение върху водопреносното трасе. За да функционира целогодишно е необходимо да бъде извършен ремонт на самата чешма и водопреносното трасе от каптажа до нея. В има и дере преминаващо през цялата дължина на ограждението, но вероятно пресъхва в най-горещите месеци (юли-август).

3.4.1.7. Проучване на достъпност и проходимост

Установените инфраструктурни съоръжения представляващи асфалтов път от гр. Хасково за гр. Крумовград, изграден през годините и поддържан като пътна мрежа и отклоняващ се от него черен път около 400 м. осигурява достъп с автомобилен и др. вид транспорт през цялото време от годината.

3.4.1.8. Проучване на фактори на безпокойство – ловци, туристи, пътна инфраструктура и др.

Предвиденото съоръжение като цяло е слабо засегнато по отношение на безпокойство от всички възможни фактори. Екологичната обстановка в района на планираното съоръжение, е благоприятна за водене на целенасочена и ефективна ловностопанска дейност.

Антропогенните въздействия в района подлежат на неутрализиране само с въвеждане на ефективна охрана на дивеча и организация на ползването в горските територии, осигуряваща необходимото спокойствие за дивеча.

3.4.1.9. Проучване на възможностите за разполагане на предвидените съоръжения; и предложение на схема на ловностапанските съоръжения

На предвидената площ за ограждане от 30 ха с предвижда изграждането и разполагането на следните съоръжения (виж Приложение 2 и 3 за спецификации и подробности КС):

- Ограда - около 2 530 л.м. на дървени колове, вкопана в долния край с подпори през 1-2 кола.
- Портал - 300 x 250 см. - 2 бр.
- Сепаратор - около 200 л.м на дървени колове, вкопана в долния край с подпори през 2 кола.
- Портал 200 x 250 см. - 2 бр.
- Сеновал-хранилка по чертеж и КС - 1 бр.
- Хранилка - ясла по чертеж и КС - 2 бр.
- Комплексна хранилка - 2 - бр. КС
- Заслони - 1 бр. КС
- Автоматична хранилка КС - 1 бр.
- Дивечови ниви - 3 бр. х около 1.5 до 2 джа.

Фигура 15. Условна схема на предлаганото ограждение и примерно разположение на биотехническите съоръжения в ОВАРЕЛ „Пчелари“

Планираните съоръжения са в съответствие с нормативите по ЗЛОД и ППЗЛОД, екологичните особености на вида и технологията на развъждане.

3.4.1.10. Координати на предлаганото ОВАРЕЛ „Пчелари“

Виж kmz. файл в Приложение 7.

Таблица за ранкиране на проучваните територии във BG0002071 „Мост Арда“

место	Оценка на местообитанието за елен лопатар в ограждението	Оценка на местообитанието за елен лопатар извън ограждението	Достъп до ограждението	заплахи	Потенциално значение за черния лешояд и други лешояди	Общо брой точки
ОВАРЕЛ „Пчелари“	10	10	10	-1	3	32

Фигура 16. Изглед от терена на предлаганата ОВАРЕЛ „Пчелари“.

Фигура 17. Изглед от терена на предлаганата ОВАРЕЛ „Пчелари“.

4. Заключение

Тъй като фокусът на проекта е създаване на добра хранителна база и екологични условия за черния лешояд, проучваните територии за изграждане на съоръжения и разселване на елени лопатар трябва да попадат задължително да попадат в целеви защитени зони по Директива 2009/147/ЕО на Европейския съвет и на Съвета от 30.11.2009 г. относно опазване на дивите птици както следва: BG0002053 „Врачански Балкан“; BG0002126 „Пирин буфер“; BG0002058 „Сините камъни-Гребенец“; BG0002071 „Мост Арда“, което ограничаваше възможността за избора на най-добрите места за разселване на елена лопатар, особено в по-нехарактерните за вида високопланински местообитания на Пирин и Сливенска планина.

В предложените за изграждане ОВАРЕЛ „Мътница“ в ЗЗ „Врачански Балкан“ и ОВАРЕЛ „Пчелари“ в ЗЗ „Мост Арда“ избраните територии отговарят максимално на екологичните изисквания на елена лопатар – отговаряйки на изисквания П дори условно I бонитет за вида и надлежно попадат в границите на целевите зони.

В предложените за изграждане съоръжения ОВАРЕЛ „Чучура“ в ЗЗ „Сините камъни - Гребенец“ и особено в ОВАРЕЛ „Брезница“ в ЗЗ „Пирин буфер“ избраните територии са субоптимални. В оградения елени ще се отглеждат, изцяло под грижите на стопанисващите дивеча, което ще допринесе за тяхната ангажираност и след изтичане срока на проекта, поради което препоръчваме тяхното изграждане и функциониране

като ограждения за възпроизводство, адаптация и разселване на елен лопатар. След самото разселване е твърде вероятно животните да се преместят в търсене на по-добро местообитание, като по този начин ще подобрят средата за черния лешояд, независимо в какъв периметър от мястото на освобождаване ще се установят.

Благодарим за съдействието, разбирането и подкрепата на проектния екип на НЛРС-СПРБ, както и на местните представители на ловно-рибарските дружества във Враца, Сливен, Хасково, Гоце Делчев и Сандански, както и на методическата подкрепа на екипа на Дирекция на ПП „Врачански Балани“.

5. Използвана литература

- Агоролеспроект ЕООД. 2011. План за управление на Природен парк „Врачански Балани“. София. 470 стр.
- Михайлов Х., С. Стоянов. 2001. Ловни птици и бозайници в България – практическо ръководство. Пенсофт. София – Москва. 208 стр.
- Куртнев М. 2001. Възможности за възстановяване на запасите на лешоядите в интензивните ловно-рибарски райони на Източните Родопи. Дипломна работа. ЛТУ. София. 103 стр.
- Baker, K., Gray, H., Ramovs, V., Mertzaniidou D., Akin Peksen C., Bilgin C., Sykes N. & Hoelzel A. (2017) Strong population structure in a species manipulated by humans since the Neolithic: the European fallow deer (*Dama dama dama*). *Heredity* 119, 16–26 (2017). <https://doi.org/10.1038/hdy.2017.11>
- Chapman DI, Chapman NG (1997). Fallow Deer, Their History, Distribution and Biology. Coch-Y-Bonddu Books: Machynlleth. Chapman NG, Chapman DI (1980). The distribution of fallow deer, a worldwide review. *Mammal Rev* 10:61–138.
- IUCN 2020. Red list of threatened species. Version 2020. <https://www.iucnredlist.org/species/42188/10656554>
- Masetti M (1996). The postglacial diffusion of the genus *Dama* Frisch, 1775, in the Mediterranean region. *Suppl Ric Biol Selvaggina* 25:7–29.
- Masetti M (1998). Holocene anthropochorous and wild mammals of the Mediterranean islands. *Anthropozool* 28:3–20.
- Masetti M (1999). The European fallow deer, *Dama dama* L., 1758 in the Aegean region. *Contrib Zoogeogr Ecol East Med Region* 1:17–30. Masetti M (2007). Island of deer, does the island of Rhodes possess the last remnant of one of the most ancient fallow deer populations? *Deer* 14:36–40.

Masetti M, Mertzaniidou D (2008). *Dama dama*. The IUCN Red List of Threatened Species 2008, e.T42188A10656554.
<https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2008.RLTS.T42188A10656554.en>. Downloaded on 1 September 2020.

Masetti M, Pecchioli E, Romei A, Tilotta G, Vernesi C, Chiarelli B (1997). RAPID (Random amplified polymorphic DNA) fingerprinting analysis of some Italian populations of fallow deer *Dama dama*. *Italian J Zool* 64:235–238.

Masetti M, Pecchioli E, Vernesi C (2008). Phylogeography of the last surviving populations of Rhodian and Anatolian fallow deer (*Dama dama dama* L., 1758). *Biol J Linn Soc* 93:835–844.

6. Приложения

Приложение 1. Полеви формуляр за оценка на местата за изграждане на ОВАРЕЛ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И
ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ

УТВЪРЖДАВАМ:

Васил Вас

/Председател на УС на НЛРС-СЛРБ/

Дата: 09.10.2020 г.

ПРОТОКОЛ

към Заповед № 3-ППВФ – 21 / 28.09.2020 год.

Относно: Доклад на тема "Провеждане на предварителни проучвания – избор на места за изграждане на четири ловностопански съоръжения за отглеждане и разселване на елен лопатар"

Във връзка със заповед № 3-ППВФ – 21 / 28.09.2020 год. относно депозиран в деловодната система на ВЪЗЛОЖИТЕЛЯ по договор № Д-ППВФ-9/30.06.2020 г. с предмет "Провеждане на предварителни проучвания по проект „Подобряване природозащитното състояние на черния лешояд (*Aegypius monachus*), чрез изпълнение на мерки от Плана за действие за вида" по Обособена позиция № 2 – "Провеждане на предварителни проучвания – избор на места за изграждане на четири ловностопански съоръжения за отглеждане и разселване на елен лопатар", по проект ИСУН № BG16M1OP002-3.016-0001 „Подобряване природозащитното състояние на черния лешояд

1

www.eufunds.bg

Проект: Подобряване природозащитното състояние на черния лешояд (*Aegypius monachus*), чрез изпълнение на мерки от Плана за действие за вида, финансиран от Оперативна програма „Околна среда“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейските структурни и инвестиционни фондове.

(*Aegypius monachus*), чрез изпълнение на мерки от Плана за действие за вида", по договор ИСУН № BG16M1OP002-3.016-0001-C01 и АДФП № Д – 34- 2/ 27.02.2020 г. по Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г. доклад на тема „Провеждане на предварителни проучвания – избор на места за изграждане на четири ловностановски съоръжения за отглеждане и разселване на елен лопатар“, под номер № В – ППВФ – 33/ 28.09.2020 г.,

Комисия в състав: **Ива Петрова** – Ръководител на проект „Подобряване природозащитното състояние на черния лешояд (*Aegypius monachus*), чрез изпълнение на мерки от Плана за действие за вида“; **Стилиян Герасков** – Координатор на проект „Подобряване природозащитното състояние на черния лешояд (*Aegypius monachus*), чрез изпълнение на мерки от Плана за действие за вида“ и **Николай Ненчев** – Координатор „Експерт консервационни и инфраструктурни дейности“ на проект „Подобряване природозащитното състояние на черния лешояд (*Aegypius monachus*), чрез изпълнение на мерки от Плана за действие за вида“, определена със Заповед № 3-ППВФ – 21 / 28.09.2020 год., след като се запозна с горесцитирания доклад, установи следното:

Докладът е изготвен от **Емилиян Стойнов** и **Христо Пашев** – посочени като експерти в офертата на ИЗПЪЛНИТЕЛЯ – Приложение 3 към договор № Д-ППВФ– 9/30.06.2020 г. Докладът е структуриран в шест части - Увод, Материали и методи, Резултати и обсъждане, Заключение, Използвана литература и Приложения. В Увода ясно и точно е посочено основанието за осъществяване на научното изследване - договор № Д-ППВФ – 9/ 30.06.2020 г., част от изпълнението на проект ИСУН № BG16M1OP002-3.016-0001 „Подобряване природозащитното състояние на черния лешояд (*Aegypius monachus*), чрез изпълнение на мерки от Плана за действие за вида“, финансиран по Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.; В частта „Материали и методи“ е посочена методиката за оценка на подходящи места за изграждане на съоръжения, формуляр за

оценка и е описан териториалния обхват на проучването. В трета част „Резултати и обсъждане“ последователно са разгледани и оценени места за изграждане на ловноостански съоръжения в ЗЗ „Врачански балкан“, ЗЗ „Пирин буфер“, ЗЗ „Сините камъни – Гребенец“ и ЗЗ „Мост Арда“, като за всяко място са посочени осъществените проучвания – близост на колонии лешоядни птици, естествена хранителна база и подлес, проучване на водоизточници, на достъпност и проходимост, проучване за фактори на безпокойство – туристи, пътища, инфраструктура; среден боинет за елен лопатар; представени са схеми на примерно разположение на съоръженията, списък на имотите, попадащи в предложението за изграждане на съоръжението, както и вида собственост; посочена е оценка за всяко място, съгласно формуляра за оценка. Към доклада са приложени – полевия формуляр за оценка; спецификация за биотехнически съоръжения; количествена сметка на съоръжение; KMZ файлове на предложените места за изграждане на съоръженията;

Проучването отговаря напълно на техническото задание - Приложение I към договор № Д-ППВФ-9/30.06.2020 г.

Целта на техническото задание е изпълнена, а именно определени са конкретни места в определения териториален обхват на четирите Защитени зони от Директивата за опазване на дивите птици, за изграждане на съоръжения за доотглеждане и разселване на елен лопатар.

Във връзка с гореизложеното, Комисията предлага на ВЪЗЛОЖИТЕЛЯ по Договор № Д-ППВФ-9/30.06.2020 г. да приеме окончателното му изпълнение в съответствие с чл. 16, ал. 2 във вр. с чл. 15 от договора, като предвид предложените места за всяка защитена зона, избере следните конкретни места за изграждане на съоръженията:

1. 33 „Врачански балкан“ – приблизително 21,34 ха, с. Главаци, община Криводол, общинска собственост – път, дърета и оврази и частна собственост – естествени ливади и горски територии;
2. 33 „Пирин буфер“ – приблизително 22 ха, с. Брезница, община Голе Делчев, горски територии, държавна частна собственост и частна собственост;
3. 33 „Сините камъни – Гребенец“ – приблизително 22 ха, с. Ичера, община Сливен, горски територии държавна публична и държавна частна собственост;
4. 33 „Мост Арда“ – приблизително 30 ха, с. Пчелари, община Стамболово, горски територии общинска собственост

Дата: 09.10.2020 г.

Ръководител проект: Ива Петрова

Координатор проект: Стилиян Герасков

Координатор „Експерт консервационни и инфраструктурни дейности“: Николай Ненч

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ - СТАМБОЛОВО

6362 с. Стамболово, общ. Стамболово, обл. Хасково, тел.: 03720/7000; факс: 03720/7001;
e-mail: obs@stambolovo.bg; website: www.stambolovo.bg;

РЕШЕНИЕ № 110

от 29.12.2020 г.

НЛРС "СЪЮЗ НА ЛОВЦИТЕ И
РИБОЛОВЦИТЕ В БЪЛГАРИЯ"
Управителен съвет
вх. № 6-0084-16/08.07.21

на Общински съвет – Стамболово

На основание чл.21,ал.1,т.8 и ал.2 от ЗМСМА, във връзка с чл.8,ал.1 от Закона за общинската собственост и докладна записка внесена от кмета на общината,

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ – СТАМБОЛОВО

РЕШИ:

Общински съвет Стамболово дава съгласието си 4 дка от имот 58815.10.51, собственост на община Стамболово, землището на с. Пчелари да бъдат включени в площадка за подхранване на защитени лешоядни птици за срок от 5 (пет) години.

Общински съвет Стамболово дава съгласието си 300 дка от имот 58815.10.51, собственост на община Стамболово, землището на с. Пчелари да бъдат включени в съоръжение за отглеждане и разселване на елсен лопатар за срок от 5 (пет) години.

Посочените съоръжения по т.1 и т.2 ще бъдат изградени в рамките на проект „Подобряване природозащитното състояние на черния лешояд (Aegypius monachus). чрез изпълнение на мерки от Плана за действие за вида“, финансиран по Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“, който се изпълнява от Национално ловно - рибарско сдружение „Съюз на ловците и риболовците в България“

Приложение:

- словна схема на предлаганото заграждение.

Настоящото решение е прието на заседание на Общински съвет – Стамболово, проведено на 29.12.2020 г., Протокол № 15, т.2 от дневния ред и е подпечатано с официалния печат на Общински съвет – Стамболово, проведено съгласно чл.27,ал.5 от Закона за местното самоуправление и местната администрация. Участвали в гласуването 17 общински съветника, от които ЗА” – 16: Али Али, Венелин Асенов, Гюлфие Шенкова, Делчо Тенев, Егемен Сербест, Емиле Юнуз, Ербил Халим, Зелие Мюмюн, Маджид Маннуж, Метин Шабан, Мехмед Мехмед, Мухлис Сербест, Николай Бечев, Ремзи Хюсюн. Съгласен Халим Хидает Хасан, „ПРОТИВ” – няма; и „ВЪЗДЪРЖАЛИ СЕ” – няма;

ЕРБИЛ ХАЛИМ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ОБС - СТАМБОЛОВО

